

† ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Pocăința – mijlocul de tămăduire a patimilor

Analizându-ne cu sinceritate, ne dăm seama cât de departe suntem de ceea ce ar dori Dumnezeu și ce am dori noi să fim. Multe păcate și patimi au pus stăpânire pe noi. Cum scăpăm de această stare? Prin pocăință! Pocăința este mijlocul de tămăduire al păcatelor și patimilor ce ne-au covârșit. Iar pocăința presupune și o bună mărturisire, o bună spovedanie.

Cuvântul „pocăință” vine în limba română de la cuvântul slavon „pocajanie”, care înseamnă „părere de rău”. Numai că trebuie subliniat un lucru: pocăința e mult mai mult decât o simplă părere de rău. Grecii denumesc această lucrare „μετάνοια”, care înseamnă schimbarea spiritului, schimbarea lăuntrică, schimbarea modului de a gândi. Latinii îi spun „paenitentia”. Și încercând oarecum să rezumăm toate acestea la un loc, îl vom cita pe Sfântul Ioan Damaschinul, care dă o definiție potrivită pentru această lucrare duhovnicească: „Pocăința este întoarcerea prin asceză și osteneală de la starea contra naturii, la starea cea naturală, și de la diavolul la Dumnezeu”¹. Orice om, oricât de păcătos și decăzut ar fi, are deschise în față ușile pocăinței, care îi dau posibilitatea de a se reinnoi lăuntric.

Pocăința este mijlocul pe care Biserica ni-l pune la îndemână pentru a ne curăți de înținărirea păcatelor: ea este Taina în care Dumnezeu iartă, prin duhovnic, păcatele creștinilor care se căiesc sincer și se mărturisesc în fața duhovnicului.

Pocăința este „mijlocul prin care credincioșii sunt scoși din închisoarea egoistă în care îi aruncă păcatul, pentru a fi readuși la comunicarea cu Dumnezeu și cu aproapele”².

Pocăința este o lucrare de moment, o Taină a Bisericii prin care primim iertarea păcatelor, iar pe de altă parte este o lucrare de durată, este o stare lăuntrică de părere de rău pentru păcatele făcute și o dorință puternică de a deveni tot mai buni.

Ne oprim la primul înțeles al pocăinței, ca lucrare de moment, ca Sfântă Taină. Sfântul Evanghelist Ioan ne spune lucrul următor: „Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este în noi. Dacă ne mărturisim păcatele noastre, Dumnezeu este credincios și drept ca să ne ierte păcatele și să ne curățească de toată nedreptatea” (1 Ioan 1, 8-9). Un lucru extraordinar: Dumnezeu prin mărturisire ne iartă păcatele.

Cui să mărturisim păcatele? În Evanghelia după Ioan citim lucrul următor: „Și zicând acestea Domnul Hristos, a suflat asupra lor și le-a zis: Luați Duh Sfânt; cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate și cărora le veți ține, ținute vor fi” (Ioan 20, 22-23).

Asupra cui a suflat Domnul Hristos? Asupra Apostolilor! Iar Apostolii au transmis prin hirotonire episcopilor și preoților această putere de a lega și dezlega. Așadar, Spovedania ne spală de toate păcatele făcute după Botez. Și, dacă ar fi să definim această lucrare de moment, această Sfântă Taină, putem spune așa: „Taina Pocăinței sau Taina Spovedaniei, sau Taina Mărturisirii este lucrarea prin care credinciosul, mărturisindu-se în fața preotului duhovnic și primind dezlegare de la acesta, primește prin puterea Duhului Sfânt iertarea păcatelor mărturisite”³.

Este cuprinzătoare această definiție și dacă ar fi să facem o analiză a ei, putem puncta cinci momente sau cinci etape ale Tainei Mărturisirii. Le enumerăm: primul moment este *părerea de rău* pentru păcate; al doilea moment este *hotărârea de îndreptare*; al treilea moment este *mărturisirea păcatelor* în fața duhovnicului; al patrulea moment este *canonul* și al cincilea este *dezlegarea*.

Sfântul Ciprian ne îndeamnă să facem spovedania cu toată seriozitatea: „Căiți-vă, scumpii mei frați și cercetați-vă păcatele voastre cu inima frântă, recunoașteți greșeala cea mare a cugetului vostru, deschideți-vă ochii inimii spre a pricepe greșeala și nici nu deznădăjduiți de milostivirea lui Dumnezeu, nici nu așteptați grabnica Lui iertare. Pe cât de îndurat și bun este Dumnezeu în iubirea Sa părintească, pe atât de temut este în maiestatea Sa de Judecător”⁴.

Iar Sfântul Macarie Egipteanul face o subliniere de forță: „Pocăința este singura noastră salvare! Nici cultura, nici inteligența, nici noblețea, nici frumusețea nu-l reinnoiește pe om, ci numai pocăința adevărată, rușinea și regretul pentru tot păcatul săvârșit în trecut. Și bineînțeles, schimbarea totală a felului de viață, de gândire”⁵.

Avem două exemple absolute de pocăință, unul biblic, cu Fiul Risipitor, și unul patristic, cu Sfânta Maria Egipteanca. Și unul și celălalt sunt paradigmatic și convingătoare.

¹ Dogmatica, XXX, Editura Scripta, București, 1993, p. 93.

² Pr. Asist. Dumitru Popescu, Pocăința ca refacere a legăturii credincioșilor cu Dumnezeu și cu semenii, B.O.R. 9-10/1971, p. 1022.

³ Catehism Ortodox, Alba-Iulia 2000, p. 38.

⁴ Despre cei căzuți, cap. 30.

⁵ Sfântul Macarie Egipteanul, Pocăința sau întoarcerea la Dumnezeu, Editura Bizantină, București, 2001, p. 42.

DIN SUMAR:

– Aniversarea a 10 ani de la înființarea Asociației Tinerilor Creștini Ortodocși (ATCOR) Cluj – **DARIUS ECHIM** (p. 2)

– Sfântul Isaac Sirul, pentru tineri

– † **PS BENEDICT BISTRITĂNEANUL**.....(p. 3)

– „Pocăința tâlharului Raiul a dobândit...”.

Căința, principalul țel al Marelui Canon – **RASOFORA IRINA**.....(p. 3)

– Ritualul Aprinderii Luminii în

Biserica Primară – **ARHIM. SIMEON (PINTEA)**.....(p. 4)

– Bunavestire: Misterul unui salut neobișnuit

(Lc. 1, 26-28) – **PR. PROF. UNIV. DR. STELIAN TOFANĂ**.....(p. 5)

– Reflecție psalmică – **EUGEN-ADRIAN TRUTA**.....(p. 7)

Parabola Fiului Risipitor, pe care ne-o relatează Mântuitorul, spune că „Un om avea doi fii. Și a zis cel mai tânăr dintre ei tatălui său: tată, dă-mi partea ce mi se cuvine din avere. Și el le-a împărțit averea. Și nu după multe zile, adunând toate, fiul cel mai tânăr s-a dus într-o țară îndepărtată și acolo și-a risipit averea trăind în desfrânări. Iar după ce a cheltuit totul, s-a făcut foamete mare în țara aceea și el a început să ducă lipsă. Și ducându-se, s-a alipit de unul din locuitorii acelei țări și acesta l-a trimis la turmele sale să păască porcii. Și dorea să-și sature pânțelele din roșcovele pe care le mâncau porci, însă nimeni nu-i dădea. Dar venindu-și în sine, a zis: Câți argați ai tatălui meu sunt îndestulați de pâine, iar eu pier aici de foame! Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu și îi voi pune: Tată, am greșit la cer și înaintea ta; nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Fă-mă ca pe unul din argații tăi! Și sculându-se, a venit la tatăl său” (Luca 15, 11-20).

Pot fi urmărite în această parabolă toate cele cinci momente ale pocăinței: părerea de rău a Fiului Risipitor pentru starea în care a ajuns, hotărârea de a se întoarce la tatăl său și a-și îndrepta viața, mărturisirea păcatelor pe care le-a făcut și faptul că tatăl îl primește cu multă dragoste și-l dezleagă de situația în care se găsește, reintegrându-l în familie. Este un exemplu magistral de pocăință și de spovedanie sinceră.

Maria Egipteanca a trăit în veacul al 5-lea. Istorisirea vieții ei ne-a lăsat-o Sfântul Sofronie, Patriarhul Ierusalimului. Este această sfântă paradigmatică pentru o pocăință profundă și dată-toare de ton pentru cei ce doresc să-și schimbe în bine viața lor.

Maria Egipteanca, cum îi spune numele, era din Egipt⁶. Încă de vârsta de 12 ani și-a părăsit casa părintească și a mers la Alexandria. Fiind tânără și frumoasă a căzut într-o viață de desfrânare greu de descris. Șaptesprezece ani a petrecut în această viață ticăloasă ademenindu-i pe mulți cu desfrânările ei.

Într-o zi, a văzut o corabie care mergea la Ierusalim de praznicul Înălțării Sfintei Cruci. A dorit și ea să meargă, pe drum păcătuind atât cu corăbieri, ca plată de drum, cât și cu pelerini. Sosind la biserica Sfântului Mormânt, când să se apropie să se închine Sfintei Cruci, o putere nevăzută n-o lăsa să intre în sfânta biserică. Încercând de mai multe ori și nereușind, și-a dat seama că n-o lasă Dumnezeu pentru viața ei păcătoasă.

Așa a început pocăința și plânsul ei. Văzând icoana Maicii Domnului, s-a rugat ei, și-a luat-o chezașă, a putut intra să se închine Sfintei Cruci și s-a hotărât pentru o viață curată. Cu trei pâini uscate, după ce se împărțeaște la o mănăstire de lângă Iordan, trece râul și petrece în pustie nevoindu-se 47 de ani cu o viață aspră și cu rugăciune.

Pocăința și nevoițele ei au curățit-o în așa măsură încât în momentul în care a găsit-o Sfântul Zosima, umbla pe apă ca pe uscat, iar în timpul rugăciunii se înălța un cot de la pământ. „Și așa, biruind firea omenească, prin nevoița ei și cu harul lui Hristos, și dobândind îngerasca petrecere, cea mai presus de om, încă din lumea aceasta, Sfânta Maria Egipteanca s-a mutat la Domnul, în vârstă de 76 de ani, în anul 431, pe vremea împărăției lui Teodosie cel Tânăr”⁷.

Biserica o pomenește pe 1 aprilie și-n a 5-a duminică din Postul Mare. Sfântul Sofronie menționează, referitor la viața Mariei Egipteanca, că „am scris după puterea mea. N-am voit să prefer altceva decât adevărul. Dumnezeu, care răsplătește cu dărnicie pe cei care scapă la Dânsul, să dea ca răsplătă folosul celor care vor citi”⁸. Pocăința Mariei Egipteanca ne cutremură.

Am trecut în excursul nostru penitențial cazul Fiului Risipitor, cazul Mariei Egipteanca, însă relatările duhovnicești pe care le avem la îndemână ne dau și multe altele. De exemplu, Sfântul Ioan Scărarul ne istorisește cazul unui tâlhar notoriu care, la un moment dat, și-a revenit în sine și și-a dat seama că viața lui nu-i viață. A intrat într-o mănăstire și i-a cerut starețului să-l călugărească. Ce condiție i-a pus starețul? Ca în mijlocul bisericii, cu voce tare, să-și mărturisească toate fără-delegile. Și, pe când își făcea mărturisirea, unul dintre părinții duhovnicești văzător cu duhul, îl vedea pe îngerul care avea în mână o coală mare cu păcatele tâlharului, cum pe măsură ce și le spovedea, radia unul câte unul și coala a rămas albă⁹. Tâlharul a devenit un călugăr bun.

În toate cazurile relatate putem urmări pocăința și ca lucrare de moment, ca spovedanie, dar și ca efort de toată viața pe calea desăvârșirii. Ca Sfântă Taină, ca spovedanie, repetăm mărturisirea de câte ori ne simțim sufletul greu.

Pocăința ca lucrare de durată, ca stare sufletească, acoperă toată viața noastră. Ea este mijlocul prin care credinciosul este scos din închisoarea egoistă în care îl animă păcatul și e readus la comuniunea cu Dumnezeu și cu aproapele său. Este extraordinară această lucrare. Lucrare de durată, de toată viața, care îl face pe om conștient de greșelile sale și doritor de împăcarea cu Dumnezeu și cu semenii, doritor mereu de progres spiritual.

Legat de pocăință vreau să mai fac o subliniere, și anume aceea că monahismul, cinul călugăresc, prezent în toată istoria Bisericii Ortodoxe, inclusiv în contemporaneitate, este stare de pocăință continuă. Sfântul Siluan spune că „monahul e un om care se roagă și plânge pentru întreaga lume; aceasta e principala lui ocupație”¹⁰.

Sfântul Siluan dă și o interpretare pragmatică a pocăinței: „Tot sufletul care și-a pierdut pacea trebuie să se pocăiască, și Domnul îi va ierta păcatele. Atunci bucuria și pacea vor domni din nou în suflet. Nu e nevoie de alte mărturii, căci Duhul Sfânt însuși dă mărturie că păcatele au fost iertate. Iată un semn al iertării păcatelor: dacă urăști păcatul înseamnă că Domnul ți-a iertat păcatele tale”¹¹.

Dacă tot omul contemporan nouă, care are atâtea probleme și e neliniștit, ar apela la spovedanie pocăindu-se, și-ar găsi liniștea. Viața i-ar deveni mai echilibrată, și stresul de care e cuprins ar dispărea. Lucrul acesta l-au experimentat mulți dintre semenii noștri și au ajuns fericiți.

Îl lăsăm pe Sfântul Nicodim Aghioritul să încheie acest capitol: „Tatăl, care a trimis pe Înaintemergătorul Ioan ca să boteze, a propovăduit prin gura lui păcătoșilor: «Pocăiți-vă» (Matei 3, 2). Fiul, când s-a arătat în lume, a grăit acest cuvânt, începătură și temelie a propovăduirii Sale: «Pocăiți-vă» (Matei 4, 17). Duhul Sfânt, când s-a pogorât în chip de limbi de foc, cuvântul acesta l-a rostit, prin Apostolul Petru: «Pocăiți-vă» (Faptele Apostolilor 2, 38). Trei sunt cei ce mărturisesc, și mărturia celor trei este adevărată; mai mult, este însuși adevărul. Deci, frați ai mei păcătoși: «pocăiți-vă, pocăiți-vă, pocăiți-vă, căci s-a apropiat Împărăția Cerurilor»”¹² (Matei 3, 2).

†ANDREI

Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului și
Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului

Aniversarea a 10 ani de la înființarea Asociației Tinerilor Creștini Ortodocși (ATCOR) Cluj

Darius Echim

Asociația Tinerilor Creștini Ortodocși Români (ATCOR) Cluj a împlinit, în luna februarie a acestui an, 10 ani de când organizează activități de tineret în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului. Cu acest prilej, în perioada 24-26 februarie, ATCOR Cluj a organizat mai multe manifestări dedicate celor implicați în activitățile de tineret: clerici, mireni și tineri cu vârste cuprinse între 12 și 35 de ani. Toate acestea au fost încununete de prezența și binecuvântarea ierarhilor clujeni.

Binecuvântarea Mitropolitului Andrei

Evenimentul aniversar a debutat vineri, 24 februarie, în sala „Episcop Nicolae Ivan” din incinta Centrului Eparhial, unde au fost organizate jocuri de grup și de societate, precum și o seară de cântece folk, cu acompaniament de chitară și ukulele. În cadrul manifestării, tinerii au primit binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului. Ierarhul le-a adresat un cuvânt de învățătură și le-a oferit câteva modele de viațuire creștină, pornind de la exemplul Sfântului Proroc Daniel și a sfinților trei tineri: Anania, Azaria și Misail. Totodată, ierarhul i-a felicitat pentru numeroasele activități desfășurate în cei zece ani de la înființarea asociației de tineret și le-a oferit cărți duhovnicești.

Evenimentul festiv

Sâmbătă seara, 25 februarie, la sediul Facultății de Teologie Ortodoxă din Campusul Universitar „Nicolae Ivan”, de la ora 19:00, a avut loc evenimentul festiv dedicat sărbătoririi celor 10 ani de activitate a ATCOR Cluj.

În paraclisul instituției de învățământ teologic, în prezența Preasfințitului Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, a fost oficiat un Te Deum. Apoi, în aula facultății, ierarhul le-a adresat tinerilor un cuvânt de învățătură, a apreciat activitatea dinamică din cei zece ani de activitate și i-a felicitat pe toți cei implicați în proiectele asociației.

Apoi, fondatorul și președintele ATCOR Cluj, Radu Copil, a prezentat un sumar al activităților din cei 10 ani de la înființarea asociației, iar despre experiența din numeroa-

sele tabere de tineret a vorbit Anamaria Călugăr, mamă a doi copii și voluntar senior în cadrul ATCOR Cluj, cu peste 20 de tabere la activ.

Seara s-a încheiat cu un concert de muzică folk, cu acompaniament de chitară și violoncel, susținut de grupul vocal instrumental „Prietenii de poveste” al ATCOR Cluj. Apoi, Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul i-a binecuvântat pe fiecare în parte și le-a oferit cărți duhovnicești.

Evenimentul a fost moderat și prezentat de Oana Raluca Băilă, vicepreședintele ATCOR Cluj și inspector eparhial pentru activitățile cu tinerii din județul Cluj.

Tot sâmbătă, în intervalul 11:00-13:00, s-a desfășurat jocul-concurs „Vânătoare de comori în țarina Clujului”. Probele au avut loc la cele mai importante vestigii și puncte de interes geografic, istoric sau duhovnicesc din centrul orașului. Între orele 16:30-19:00, la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, tinerii au participat la jocuri de grup și au inter-

pretat cântece religioase și de tabără. De asemenea, mai mulți invitați speciali le-au vorbit despre voluntariatul creștin și activitățile de tineret în tinda Bisericii.

Liturghia Tinerilor

Duminică, 26 februarie, manifestarea aniversară a culminat cu Sfânta Liturghie săvârșită la Biserica „Schimbarea la Față” de pe Bulevardul Eroilor din Cluj-Napoca. Răspunsurile liturgice au fost date de tinerii din ATCOR Cluj, iar cuvântul de învățătură a fost rostit de pr. lect. univ. dr. Liviu Vidican-Manci, directorul Colegiului Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan” din Cluj-Napoca și cadru universitar la Facultatea de Teologie Ortodoxă din municipiu.

Scurt istoric

Asociația Tinerilor Creștini Ortodocși (ATCOR) a fost înființată printr-o hotărâre a Sinodul Mitropolitan al Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului, din data de 19 februarie 2013, pentru a dezvolta activitățile de tineret din cele trei Eparhii: Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, Episcopia Maramureșului și Sătmăruului și Episcopia Sălajului.

În Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, ATCOR oferă tinerilor din județele Cluj și Bistrița-Năsăud oportunități de dezvoltare activă și armonioasă, generatoare de schimbări pozitive. De asemenea, promovează valorile și morala creștin-ortodoxă, precum și o atitudine ecologică în rândul tinerilor.

De-a lungul timpului, ATCOR Cluj a organizat ateliere și seri de socializare, conferințe, convorbiri duhovnicești, tabere de tineret, pelerinaje, a ajutat la organizarea Întâlnirilor Tineretului Ortodox (ITO) etc.

⁶ Proloagele pe Aprilie, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1991, p. 3-4.

⁷ Ibidem.

⁸ Triodul, EIBMBOR, București, 1986, p. 83.

⁹ Scara IV, 14; Filocalia IX, București, 1980, p. 83.

¹⁰ Cuviosul Siluan Athonitul, Între iadul deznădejții și iadul smereniei, Editura Deisis, Alba Iulia, 1994, p. 170.

¹¹ Ibidem, p. 114.

¹² Sfântul Nicodim Aghioritul, Carte foarte folositoare de suflet, Ed. Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1997, p. 173.

† **BENEDICT Bistrițeanul**

*Episcop-vicar al Arhiepiscopiei
Vadului, Feleacului și Clujului*

**Sfântul Isaac Sirul,
pentru tineri**

Irtodoxia este veche, bogată în resurse și cere o abordare însoțită de maximă seriozitate. Poate tocmai o astfel de caracterizare poate să-l sperie pe tânărul generației noastre, de vreme ce există o anumită rezervă, ba chiar repulsie la această vârstă, față de ceea ce este vechi, tradițional și, eventual, complicat. De aceea orice apologie în sensul acesta poate să fie riscantă din capul locului, mai ales când, prin ea, se vizează un dialog tocmai cu tânărul care se află într-o astfel de poziție ofensivă.

Curajul care însoțește acest demers, acompaniat de o bună îndrăznire la nivel de atitudine, sunt generate, pe de-o parte, de căutările sincere ale acestei generații, într-o încercare hotărâtă de a depăși o înțelegere superficială a vieții, în general, dar și a vieții religioase, în mod special, care, în mentalul acesteia, se asociază destul de bine generației părinților sau a bunicilor, apropiați Bisericii, însă fără o asumare conștientă și constantă a unei vieți spirituale în consecință. Iar, pe de altă parte, mai există un argument care vizează deschiderea partenerilor de dialog, manifestată prin oferirea unui spațiu și a unui timp verificării personale a unor lucruri care li se propun, fără să le considere aprioric adevărate sau false. Se întrevede aici nevoie de o asumare conștientă și personală, de vreme ce singură experiența nu se poate împrumuta, are un caracter personal și foarte specific, în consecință. Ceea ce se poate transmite sunt efectele și principiile unei astfel de experiențe, care, însă, capătă un caracter general.

Argumentând acest demers, voi defini atributul „vechi” în sensul de verificat, prin continuitate și identitate de sens, de-a lungul timpului, pe modelul transiterii din generație în generație a unei depozit de experiență vie, exprimând aici dinamismul vieții bisericești. „Bogat”, prin toate resursele pe care Răsăritul creștin le deține: tradiția biblică, liturgică, patristică și monahală, sub diversele-i forme - latine, bizantine, sirice, copte, etiopiene sau armen. Cea de-a treia indicație, abordarea cu maximă „seriozitate”, vizează complexitatea Ortodoxiei și exigențele pe care aceasta le presupune. Nu este ușor să fii ortodox, nu este facil să rămâi sau să devii ortodox. Pentru că oricare dintre cele trei situații cere străduință, stăruință și sobrietate, traduse drept căutare și cercetare intensă, desfășurate consecvent de-a lungul timpului, pe linia unei precedente exclusive. Ortodoxia, credința noastră, suprapusă total peste ceea ce înseamnă viața noastră.

Acest ultim element, aplicat omului actual, nu pare să aibă o poziție privilegiată, de vreme ce se preferă efortul puțin, rapiditatea, dar și simplificarea, chiar și atunci când vine vorba despre viața religioasă. Cu toate acestea, credem că această atitudine va avea un caracter temporar și că principiile deja validate în decursul timpului cu referire la viața religioasă vor persista. Așadar, argumentul nostru nu merge înspre simplificare, de dragul unui succes imediat, al unui „marketing spiritual”, pe linia unei creșteri cantitative, ci în sensul unei validări calitative și a unei așezări conștiente și asumate în credința noastră, care, pe cât de veche, pe atât de ofertantă.

Direcția pe care o vom alege este moștenirea filocalică, în sensul unei traducerii imediate a cuvântului Părinților și Maicilor Bisericii în viața concretă, imediată, actuală. Este vorba de drumul de la text la context, având în spate argumentul verificării acestei înțelepciuni în paradigma felului în care omul se poate curăți, ilumina și desăvârși. Concret vorbind, Sfântul Isaac Sirul va fi cel care ne va însoți în tot acest demers pe care mi-l doresc simbolic, în 33 de etape. Autorii filocalici ne oferă „o cazuistică” duhovnicească de excepție, însă, socotesc că Sfântul Isaac dovedește în scrierile sale¹, dincolo de situațiile specifice,

o privire panoramică asupra vieții și, de aici, o descoperire a omului în definiția lui de „duhovnicesc”. Mesajul lor reface o legătură necesară între teologie și științele socio-umane, cu precădere Pedagogia și Psihologia, atât de în vogă în zilele noastre. În acest cadru, scrierile Sfântului Isaac descoperă un caracter surprinzător, fascinant, luminos și oferă o siguranță în aplicarea acestor principii în situații specifice și viața duhovnicească, în general.

După un studiu științific al scrierilor sale la nivel doctoral a venit vremea unei lecturi tihnite, libere, nădăjduim și inspirate, cu prudența smereniei necesară, însoțită și de o bună îndrăznire, de vreme ce Sfântul Isaac, atunci când te apropii de el cu sinceritate, te primește aproape, te luminează și te acompaniază către o viețuire frumoasă, aproape de Dumnezeu. Este un exercițiu pe care îl propun tuturor cititorilor, însă cu precădere celor tineri, din dorința de a-i apropia de tradiția ascetică și mistică a Bisericii.

Așadar, vom călători împreună luând câte un cuvânt al Sfântului Isaac, cu valoare de sentință, pe care îl vom ilustra în termenii vieții noastre cotidiene, în sensul de a contribui la punerea unei diagnoze și cu speranța identificării unei direcții sau a unei posibile soluții prognoze. Ne vom strădui ca ordinea acestor teme să aibă un fir roșu, dar și o creștere calitativă, pentru ca, în felul acesta, demersul nostru să se constituie într-un itinerariu pe care să-l putem parcurge întovărășiți prietenește, frățește sau părintește de autorul filocalic.

Nevoia de osteneală

Există multe elemente contrastante ce țin de viziunea omului contemporan comun, ba chiar contestatoare față de cele consacrate, din trecut. Una din credințele actuale destul de răspândite se referă la realizarea unui deziderat, împlinirea unei ținte, dobândirea unui lucru, cu foarte puțin efort, cu cât se poate de mult confort, într-un timp scurt, și într-o geografie imediată. În contextul acesta, Sfântul Isaac atenționează: „Calea lui Dumnezeu este crucea de fiecare zi, că nimeni nu s-a suit la cer cu răsfăț”. Trei aspecte importante pot fi deslușite în această sentință cu referire la viața imediată.

În primul rând, autorul denunță viziunea reduționistă, simplistă, a omului actual vizavi de principiul vieții confortabile și arată că, pentru omul religios, nu există decât o **cale posibilă**, vizibilă în spațiul cotidian, și anume cea a **ostenelii**. Acest principiu stă la baza oricărui demers în spațiul obișnuit și cu precădere cel religios. Dumnezeu însuși ar fi putut găsi o cale mai ușoară să îl salveze pe om decât crucea dacă ar fi socotit-o mai bună. Dacă Hristos a trecut prin moarte și înviere mai înainte de a Se înălța la ceruri, acest itinerariu îi este propus și omului, călcându-i pe urme, potrivit chemării pe care i-o face (Marcu 8, 34).

În al doilea rând, acest principiu are o aplicabilitate cotidiană și nu doar una legată de durată, cu caracter general. Aici și acum sunt chemat să-mi trăiesc viața mea ca pe propria cruce a lui Hristos, însă și invers, Hristos este cel Care trăiește deodată cu mine propria-mi cruce. Această conștiință mă ferește de singurătate, îmi ameliorează stările dificile și mă întărește în momentele de durere. Se denunță aici o altă credință contemporană: **Nu trebuie să suferi!** Nu este foarte convenabil, însă credem că este totuși realist și necesar să acceptăm crucea ca imagine parțială pentru viața cotidiană. În plus, mai știm că „prin cruce, bucurie a venit la toată lumea”.

Iar în al treilea rând, Sfântul Isaac condiționează orice creștere, cea spirituală în mod special, de asumarea cotidiană a ceea ce presupune o existență crucificată. Mai adăugăm acum o sentință care vine în continuarea acestui raționament, în cadrele temei anunțate la început: „Când voiești să pui început unei lucrări bune, pregătește-te de ispitele ce vor fi aduse asupra ta și să ne te îndoiesti de adevăr”. Criteriul necesar prin care recunoaștem o lucrare în cadrele binelui este tocmai ispita, sub chipul piedicilor, opozițiilor sau greutăților care se pot ivi în acest demers. Adevărul, validitatea și necesitatea unei astfel de lucrări rezidă tocmai în aceste, de acum, previzibile situații. Decizia de a întreprinde un lucru benefic are nevoie să fie însoțită de conștiința impedimentelor care vor putea să apară, în felul acesta se vor adăuga

¹ *desăvârșirii*, vol. 10, trad. Dumitru Stăniloae, Humanitas, București, 2021; Sfântul Isaac Sirul, *Cuvinte către singuratici*, Partea II recent descoperită, trad. Ioan Ică Jr., Deisis, Sibiu, 2003; Sfântul Isaac Sirul, *Cuvinte către singuratici*, Partea III recent regăsită, trad. Ioan Ică Jr., Deisis, Sibiu, 2005.

prudența, grija și o doză de răbdare. Dacă acceptăm această realitate, autorul mai indică în continuare un lucru necesar - pregătirea matură pentru ceea ce va urma. Altminteri mai bine ne-am oprit sau măcar am amâna orice demers serios în acest sens până în clipa când vom putea asuma o astfel de perspectivă: „Dacă nu te pregătești de mai înainte spre întâmpinarea ispitelor, reține-te de la lucrarea virtuților”.

Așadar, **prima lecție** o exprimăm astfel: **nici un lucru serios nu se face sau nu se dobândește fără osteneală și suferință**. Confortul nu face parte din vocabularul evanghelic când vine vorba de progresul omului. În continuare, **criteriul validității unei lucrări este tocmai ispita**, tradusă extins sub chipul dificultăților, opozițiilor, piedicilor, necazurilor sau a durerilor. Iar, în cele din urmă, **orice demers serios**, pentru greutățile previzibile pe parcurs, **are nevoie să fie pregătit** și, în anumite condiții, amânat, până la un moment ulterior oportun.

**„Pocăința tâlharului
Raiul a dobândit...”¹
– Căința, principalul țel al
Marelui Canon –**

„Pe tâlhar l-ai făcut, Hristoase, locuitorul raiului;
pe cel ce a strigat pe Cruce către Tine: pomenește-mă!
Învrednicește-mă și pe mine, nevrednicul, de pocăința acestuia”².

Rasofora Irina

Mănăstirea Mihai Vodă – Turda

Lerioda Triodului care debutează cu Duminica Vameșului și a Fariseului este caracterizată în cea mai mare parte de tema pocăinței. Într-un mod general, cartea liturgică intitulată Triod, și într-un mod cu totul special Canonul cel Mare al Sfântului Andrei Criteanul atestă pe larg importanța acestei virtuți. Cultul ortodox din acest timp este scaldat într-o atmosferă cu totul și cu totul penitențială. Nici o carte liturgică nu acordă temei căinței un loc atât de generos. Și, pentru că trăim un timp în care suntem îndemnați la umilință, mă voi opri asupra acestei teme pe care o voi aborda din perspectiva spiritualității Triodului.

Sfântul și Marele Post este o perioadă de pregătire duhovnicească care ne predispozează la pocăință adevărată, smerenie și vărsare de lacrimi, însoțite – toate acestea – de bucuria care ne va umple sufletele în Noaptea Sfântă a Învierii Domnului.

Pocăința, privită ca lucrare ce trebuie să însoțească tot parcursul vieții noastre pământești, este un mare dar de la Dumnezeu. Se vorbește adesea despre întristare și părere de rău pentru păcatele săvârșite ca de niște pași premergători pocăinței, aceasta din urmă fiind înțeleasă ca vlăstar al unei rugăciuni curate și al unei mărturisiri sincere a păcatelor.

Unul din cele mai grăitoare modele de pocăință este acela al tâlharului celui recunoscător, „primul care prin lemnul crucii a luat Raiul înaintea celorlalți”³. Căința acestuia rămâne principalul mijloc prin care procesul de restaurare a firii umane căzute devine realitate după cuvântul Cuviosului Acachie Savaitul care subliniază următoarele: „Dacă cineva a dobândit străpungerea desăvârșită, atunci simte că primește hrană duhovnicească de la Pâinea vieții (cf. Ioan 6, 35), hrana temerii celei mai bune, hrana dorului ceresc și suspinul mângâierii, al străpunerii, al psalmodierii și al unei cunoașteri mai adânci a unor taine dumnezeiești”⁴.

Prin punerea în lumină a actului de umilință al tâlharului toți suntem chemați să imităm lucrarea lui, să ne lăsăm străpunși la inimă de căința acestuia, să ne oprim de la cele rele, plângând ziua și noaptea înaintea Domnului, „Cel ce ne-a făcut pe noi” (Psalmul 94, 6) – căci unde sunt lacrimi, acolo și Dumnezeu Se înduplecă, redându-ne haina cea dintâi a Împărăției Sale.

¹ Fragment din Ipacoi de la Utrenia Învierii pe glasul I, în *Octoih Mare*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2003, p. 15.

² Simeon Koutsas, *Plânsul adamici. Canonul cel Mare al Sfântului Andrei Criteanul*, Editura Doxologia, Iași, 2012, p. 150.

³ Simeon Koutsas, *op. cit.*, p. 151.

⁴ Cuviosul Acachie Savaitul, *Comentariu la Canonul cel Mare al Sfântului Andrei Criteanul*, Editura Doxologia, Iași, 2021, p. 113.

¹ Edițiile folosite sunt: Sfântul Isaac Sirul, *Filocalia sfintelor nevoițe ale*

Ritualul Aprinderii Luminii în Biserica Primară

Arhim. lect. univ. dr. Simeon (Pintea)

Arturile din primele veacuri creștine cu referire la slujba de seară ne arată că la originea acestui oficiu se află un ritual răspândit în antichitate, atât în mediul iudaic cât și cel păgân, anume ritualul aprinderii luminii la lăsatul serii. În jurul acestui ritual s-a dezvoltat rânduiala liturgică a slujbei de seară, vestigiile ale acestui vechi și frumos obicei persistând până în zilele noastre în tradiția liturgică a Răsăritului ortodox și nu numai. Este suficient să amintim în acest sens cunoscutul imn al Vecerniei „Lumină lină”. Dar și ritualul luminii de la Dumnezeiasca Liturghie a Darurilor Înainte Sfințite, celebrată în timpul Postului Mare, în cadrul căreia preotul binecuvântând poporul cu o făclie, exclamă: „Lumina lui Hristos luminează tuturor!”.

În cultul iudaic, încă de la instituirea lui prin Revelația de pe Sinai, exista o slujbă de seară. Elementul principal al acesteia era ritualul aprinderii candelii și așezării sale în fața catapetesmei din Cortul Mărturie, unde trebuia să ardă de seara până dimineața și înaintea căreia Aaron și fiii săi aduceau o jertfă de tămâie (Ieșirea 30, 8). În acest sens Dumnezeu i-a poruncit lui Moise confecționarea unui sfeșnic de aur cu șapte candelice care trebuia să lumineze în interiorul Cortului (cf. Ieșirea 25, 31-40). Detaliile rituale se găsesc în Levitic: „Și a grăit Domnul lui Moise și a zis: «Poruncește fiilor lui Israel să-ți aducă untdelemn de măslină, curat și limpede, pentru candelice, ca să ardă sfeșnicul necontenit, înaintea perdelei din cortul adunării, și-l va aprinde Aaron și fiii lui înaintea Domnului, ca să ardă totdeauna, de seară până dimineață. Acesta este așezământ veșnic în neamul vostru. Candelicele să le pună în sfeșnicul cel de aur curat de dinaintea Domnului, ca să ardă sfeșnicul de seara până dimineață»” (Leviticul 24, 1-4). Lumina reprezenta în acest cadru mai întâi o necesitate materială, aceea de a risipi întunericul nopții, dar și una spirituală, de a indica prezența reală a lui Dumnezeu în interiorul spațiului sacru, de a fi semn al prezenței Șechinei.

În legătură cu sfințirea templului pe vremea Macabeilor s-a instituit Hanuca, o sărbătoare în care lumina are un rol cu totul aparte. De altfel, ea este numită și sărbătoarea luminilor. Prăznuită în luna decembrie, Hanuca comemorează biruința asupra monarhiei seculare din Siria, care atenta prin procesul de elenizare la identitatea religioasă iudaică. Avându-și originea într-un eveniment istoric sărbătoarea are o importanță identitară și spirituală majoră în iudaism reflectată de simboluri liturgice specifice: uleiul de măslină, menora de Hanuca – sfeșnicul cu opt brațe, aprinderea luminilor de Hanuca și binecuvântarea.

Lumina era prezentă și în viața de zi cu zi a iudeilor în uzul casnic. La apusul soarelui se aducea lampa, care era aprinsă în timp ce se rostea o binecuvântare și o mulțumire pentru lumină. La inaugurarea Șabatului responsabilitatea aprinderii luminii îi revenea femeii evreice, care-și asuma astfel sarcini sacerdotale. Ea împlinea ritualul înainte de apusul soarelui, însoțindu-l cu rostirea binecuvântării: „Binecuvântat ești Tu, Doamne, Dumnezeul nostru, Regele Universului, care ne-ai sfințit prin poruncile Tale și ne-ai poruncit să aprindem lumina de Șabat”¹.

După Cincizecime, evreii care au devenit creștini nu au abandonat această tradiție pioasă, ci au continuat în casele lor să aducă mulțumire pentru lumina de seară în momentul aprinderii lămpii. Chiar și cei care nu erau iudei la origine, au moștenit ritualul aprinderii luminii de la păgâni. Vechii greci salutau lumina soarelui și lumina de seară prin formula: *Bucură-te, prietene lumină*.

Iar în tradițiile păgâne, aprinderea candelii a dobândit un sens religios. Atunci când într-o ceremonie sacră era adusă lumina, ea era salutată cu formule precum: *Lumină bună* sau *Bucură-te lumină bună*². Clement Alexandrinul îndemna ca Dumnezeu să fie primit cu salutarea *Bucură-te, lumină*³, care putea însemna în vremea aceea începutul unui imn liturgic deja intrat în uz. Indiferent însă din care tradiție provine obiceiul aprinderii sfeșnicului, acesta a dobândit în creștinism, încă de la început, o semnificație nouă. Mântuitorul Hristos, definindu-Se pe Sine „lumina lumii” (Ioan 8, 12), lumina de seară amintea de prezența Sa în mijlocul a doi sau trei care se adună în numele Lui (cf. Matei 18, 20). Astfel, în tradiția creștină, lumina de seară a primit sens hristologic.

Cortul Mărturie, cu Moise și Aron în el, frescă din biserica mare a Mănăstirii Dionisiou din Sfântul Munte Athos, anul 1527.

În antichitatea creștină ritualul aprinderii luminii de seară era o practică larg răspândită. Documentele acestei perioade ne dau mărturie despre dimensiunea sacramentală a luminii în viața creștină. Slujba de seară se va dezvolta în jurul aprinderii luminii și a mulțumirii aduse de către creștini pentru lumina de seară, atât în practica domestică, cât și în adunările lor publice. La un astfel de moment se referă Sfântul Grigorie de Nyssa atunci când descrie adormirea surorii sale în timp ce aceasta încerca să rostească rugăciunea de mulțumire pentru lumina de seară: „Între timp s-a lăsat seara și a fost adusă o lumânare, iar Macrina și-a deschis ochii și privea către lumină. De aici se înțelegea că dorește să spună rugăciunile de mulțumire cele de seară. Vocea însă i se curmase, așa că și-a împlinit dorirea doar cu inima prin gesturile mâinilor, iar buzele i se mișcau deopotrivă cu avântul ei lăuntric. După ce a săvârșit mulțumirea și a îndreptat mâna către față pentru pecetluirea [cu semnul Crucii], arătând prin aceasta că a isprăvit rugăciunea, a răsuflat cu putere și adânc, iar apoi, odată cu rugăciunea, și-a încheiat și viața”⁴.

Lupan și George Weiner, (București: Hasefer, 2006).

² F. J. DÖLGER, „Lumen Christi”, *Antike und Chrestentum* V (1936), pp. 1-4, citat la JUAN MATEOS, S.J., *Utrunia și Vecernia în ritul bizantin. Studii de teologie liturgică*, trad. Cezar Login, Cluj-Napoca, 2017, p. 122.

³ CLEMENT ALEXANDRINUL, „Cuvânt de îndemn către elini”, *Scrieri I*, (PSB 4), trad. Rom. D. Fecioru, Edit. IBMBOR, București, 1982, p. 5: „Salutare, lumină”.

⁴ SFÂNTUL GRIGORIE DE NYSSA, *Omiliile la Prăznicile împărătești: viața Sfin-*

Apologetul Tertulian menționează în scrierile sale ritualul aprinderii luminii de seară în legătură cu aga-pele creștine: „După spălarea mâinilor cu apă și aprinderea lumânărilor, fiecare este îndemnat să înalțe cântări lui Dumnezeu, după puteri, din Cărțile Sfinte, sau din propria sa minte”⁵.

Dar prima descriere a rugăciunii de seară în jurul ritualului luminii o găsim în *Tradiția Apostolică* a Sfântului Ipolit Romanul: „Când e de față episcopul, atunci când se face seară, diaconul să aducă lumina și, stând în mijlocul tuturor credincioșilor care sunt de față să aducă mulțumire: [...] Îți mulțumim, Doamne, prin Fiul Tău Iisus Hristos, Domnul nostru, prin Care ne-ai luminat descoperindu-ne lumina nescricăcioasă. Străbătând lungimea zilei și ajungând la începutul nopții, săturându-ne de lumina zilei pe care ai zidit-o spre desfătarea noastră și neducând acum lipsă prin harul Tău de lumina de seară, Te lăudăm și slăvim prin Fiul Tău Iisus Hristos Domnul nostru [...]”⁶.

O rânduială similară, asociată cu slujba din noaptea de Paști, este descrisă în *Testamentul Domnului nostru Iisus Hristos*, scriere ce face parte din aceeași serie a *Rânduialilor bisericesti*: „Să se aducă în biserică un sfeșnic de către diacon care spune: «Harul Domnului nostru cu voi cu toți!», iar tot poporul să răspundă: «Și cu duhul tău!» Copiii mici să zică psalmi duhovnicești și cântări la aprinderea sfeșnicului, iar tot poporul să răspundă psalmodiind «Aliluia»”⁷. Iar *Constituțiile Apostolice* ne transmit o rânduială și mai amănunțită a slujbei de seară care are în centru aducerea luminii în mijlocul comunității adunate pentru rugăciune și rugăciunea pe care trebuia să o rostească episcopul cu această ocazie⁸.

În veacul al III-lea, tradiția mulțumirii pentru lumină a devenit deja o rânduială a Bisericii dobândind o formă liturgică potrivită slăvirii Celui ce este lumina cea neapuzată a Tatălui: Fiul Cel Unul-Născut al lui Dumnezeu, Iisus Hristos. Dar tema luminii, exprimată prin simbolurile liturgice, actele sacramentale, creația iconografică și tradiția euhologică, a rămas o constantă a cultului creștin. Lumina este prezentă în cult atât ca fenomen natural cât și ca simbol liturgic. Semnul cel mai evident al acestei prezențe este lumânarea aprinsă, fără de care nu se săvârșește nicio slujbă bisericească. Candelă străjuiește altarul euharistic al templului creștin și scaldă în lumină tainică chipurile din icoane. Atunci când se roagă, creștinul aprinde candelă sau lumânarea și socotește flacăra și lumina acestora o jertfă sau un prinos de mulțumire. În simplitatea sa, acest act de cult exprimă vocația sacerdotală a fiecărui creștin. În același timp lumina își revelează în celebrarea liturgică dimensiuni sacramentale – precum făclia de la Botez, bunăoară. De aceea inițierea creștină se numește luminare. Paștile, e sărbătoarea scaldată în lumină, iar Epifania este numită Ziua Luminilor. Euharistia e o experiență a vederii luminii – „am văzut lumina cea adevărată, am primit Duhul cel ceresc”. Slujirea liturgică a Bisericii așază viața creștinului în lumina Harului, a Tainelor, a Cuvântului, a Duhului, a Treimii. Iar plecarea din această viață e însoțită de lumânarea de la căpătâiul muribundului care transformă moartea pentru fiecare creștin într-o trecere pascală. Lumina este, deci, un simbol liturgic fundamental. Prezența atât de bogată a ei în cult exprimă dependența omului de lumina naturală indispensabilă vieții și setea neostoită după lumina spirituală a cărei expresie majoră este lumina necreată.

tei Macrina, trad. ierom. Agapie Corbu și Maria-Iuliana Rizeanu, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2015, pp. 185-186.

⁵ TERTULIAN, *Apologeticul*, XXXIX, 18, trad. Nicolae Chițescu, în *PSB 3*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1981, p. 94.

⁶ SFÂNTUL IPOLIT ROMANUL, *Tradiția Apostolică*, 25, în *Diac. Ioan I. Ică jr.*, *Canonul Ortodoxiei*, vol. I, pp. 583-584.

⁷ *Testamentul Domnului nostru Iisus Hristos*, II, 11, în *Diac. Ioan I. Ică jr.*, *Canonul Ortodoxiei*, vol. I, p. 829.

⁸ *Constituțiile Apostolice*, VIII, 35-37, în *Diac. Ioan I. Ică jr.*, *Canonul Ortodoxiei*, vol. I, p. 763.

¹ „Șabat”, în Geoffrei WIGODER et al, *Enciclopedia Iudaismului*, trad. Radu

Bunavestire: Misterul unui salut neobișnuit (Lc. 1, 26-28)

Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană

1. Preliminarii

Elatările despre Maica Domnului, din opera Evangelistului Luca, sunt mult mai multe decât la oricare alt autor nou-testamentar, iar coeziunea dintre episoadele care formează așa-zisul „materialul mariologic” lucanic este mult mai clară decât în oricare altă Evanghelie.

În articolul de față, voi aborda doar un singur moment din episodul Bunavestirii, și anume acela în care îngerul, venit din cer, o salută pe Maria, aducându-i vestea că ea va naște pe Mântuitorul lumii, Mesia Hristos.

Acest eveniment are loc după vestirea nașterii Sfântului Ioan Botezătorul (Lc. 1, 5-25), și are ca trimis al cerului același înger: arhanghelul Gavriil. Așa se leagă istoria Înaintemergătorului Domnului, deja în pântecul mamei sale, de istoria vieții lui Iisus.

Vestirea nașterii lui Ioan are loc în Templu, într-un moment culminant al slujirii unui preot, pe nume Zaharia, nimeni altul decât viitorul tată al Profetului pustiului; vestirea nașterii lui Iisus se petrece, însă, într-un loc modest, simplu, nicăieri pomenit în Vechiul Testament, într-o casă obișnuită, în mijlocul vieții cotidiene, în cetatea Nazaret,¹ din provincia Galileea.

În cuprinsul său, dialogul dintre înger și Maria cuprinde trei tablouri, având trei coordonate tematice importante referitoare la mesajul cerului:

- Cadrul spațial și temporal al transmiterii mesajului (Lc. 1, 26)
- Transmiterea mesajului (Lc. 1, 30-33)
- Clarificarea mesajului (Lc. 1, 35)

2. Misterul salutului îngerului (Lc. 1, 28)

„Și intrând îngerul la dânsa, i-a zis: «Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei!»” (Lc. 1, 28).

Caracteristica salutului îngerului nu constă în faptul de a-i transmite ceva Mariei, cât în caracterizarea ei. Și ceea ce trebuie subliniat de la început este faptul că această caracterizare nu-i aparține îngerului, ci Cerului. Iată conținutul ei:

a. Bucură-te! (Lc. 1, 28a)

Evenimentul vestirii zămislirii lui Iisus începe în relatarea lui Luca cu indicarea numelui persoanei la care îngerul este trimis. Dar, înainte să-i spună numele, Evangelistul îi prezintă statutul social, și anume, cel de fecioară. Iată ce consemnează autorul Evangheliei a treia: „Iar în a șasea lună, trimis a fost de la Dumnezeu îngerul Gavriil... la o fecioară (πρὸς παρθένον)... iar numele fecioarei era Maria” (Lc. 1, 26-27). Insistând asupra cuvântului *παρθένο* (*parthenos*), Luca pune acest eveniment și sub auspiciile revelației profetice, împlinindu-se, astfel, o proorocie vechitestică care spune: „Iată fecioara va lua în pântece și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel” (Is. 7, 14). Așadar, în viziunea lui Luca, epoca mesianică, promisă demult, este acum împlinită. Era noutatea supremă cu care Evangelistul venea în lumea adresanților operei sale, în primul rând a fostului păgân, nobilul roman Teofil (Lc. 1, 3), universalizând așteptarea mesianică.

Intrând în dialog cu Maria, îngerul o salută, spunându-i: „Bucură-te!” (Lc. 1, 28).

În Vechiul Testament, acest salut avea o semnificație deosebită. În proorocia lui Sofonie, care vorbea de o mântuire universală, eshatologică, profetul spune: „Bucură-te foarte (χαίρε σφόδρα), tu, fiica Sionului, vestește cu glas mare (εὐφραίνου), tu, fiica Ierusalimului; din toată inima te veselește. Bucură-te (κατατέροτον) tu, fiica Ierusalimului!” (Sof. 3, 14). Ceea putem observa din text este faptul că pentru al doilea cuvânt „Bucură-te”, profetul nu mai folosește verbul *χαίρω* (*hero*), ci *κατατέρομαι* (*kataterpome*), care exprimă

atât un îndemn adresat cuiva spre bucurie, precum *χαίρω*, cât mai ales o stare de înălțare sufletească, copleșitoare, care durează mai mult decât o bucurie trecătoare. Sofonie e singurul profet care folosește acest verb, cu această nuanță etimologică.

Așadar, în contextul exprimării profetice a unei bucurii mesianice, așa cum au fost înțelese cuvintele proorocului din vechime, toate nuanțele acestei bucurii trec, în întregul semnificației lor, în cuvintele îngerului adresate Mariei. Și, astfel, Maria aduna în sine, din salutul îngerului, întreaga bucurie mesianică promisă, și îndelung așteptată, întrupând-o în simbolismul statutului noii fiice mesianice a noului Ierusalim, pe care îl reprezenta acum.

Deplinătatea aceleiași bucurii mesianice, împlinită în aceeași fiică a noului Ierusalim, pe care Maria o reprezenta acum în virtutea semnificației vechitestică exprimată în relația tip-prototip, avea să fie prezisă și de proorocul Zaharia. În cartea sa, această împlinire și bucurie viitoare este consemnată aproape cu aceleași cuvinte ca și ale proorociei lui Sofonie. Iată ce scrie Profetul Zaharia: „Bucură-te foarte, tu, fiica Sionului (χαίρε σφόδρα θύγατερ Σιών), veselește-te (κίρυσσε), tu, fiica Ierusalimului: Iată, împăratul tău vine la tine drept și El Însuși Mântuitor, blând și călare pe asin și pe mânăz tânăr” (Zah. 9, 9). Textul prevestește evenimentul intrării triumfale a lui Iisus în Ierusalim, înainte de Pătimirea, Moartea și Învierea Sa, vestindu-L, așadar, pe Mesia-Împăratul venind în umilință și aducător de pace lumii.

Într-o interpretare tipologică, proorocia lui Zaharia prezintă paralela dintre Maica Domnului și fiica Sionului în statutul său de actualitate mesianică, întrupând în persoana sa pe noua fiică a Ierusalimului ceresc.

Ceea ce ne reține atenția în mod deosebit din profetația lui Zaharia este prezența a două verbe diferite pentru exprimarea aceleiași

bucurii mesianice viitoare. Este vorba de verbele *χαίρω* (*hero*) și *κίρυσσω* (*kirisso*). Verbul *χαίρω* exprimă același îndemn imperativ spre împărtășirea unei bucurii. Verbul *κίρυσσω*, în schimb, exprimă îndemnul spre proclamarea unei vești, având mai mult sensul de a vesti ceva, anunțând sau chiar propovăduind, mai ales când este vorba de lucrarea mântuitoare a lui Dumnezeu în raport cu omul (comp. Mt. 10, 27; Mc. 1, 4. 39. 45; 5, 20; 7, 36; 13, 10; Lc. 8, 39; 9, 2; 12, 3; 24, 47). Aplicat tipologic Maicii Domnului, sensul verbului *κίρυσσω* exprimă chiar rolul acesteia în vestirea și proclamarea mării intervenții divine mântuitoare în viața ei. Maria va face acest lucru chiar la Cana, acolo, unde, îndemnul ei, dat slujitorilor de la nuntă, de „a face tot ceea ce Fiul ei va spune” (cf. In. 2, 5), se va transforma în interiorul micii, și-apoi, peste veacuri, mării comunități mesianice din jurul Fiului ei, în „Evanghelia Mariei”.²

b. Cea plină de har! (Lc. 1, 28b)

În continuarea salutului său, îngerul o mai numește pe Maria și „plină de har” (*κεχαριτωμένη*) (Lc. 1, 28, b).

Origen, unul dintre cei mai vechi interpreți ai Evangheliei după Luca, vorbind despre unicitatea acestei formule, scria: „Niciodată această formulă nu a fost adresată unui om... Era rezervată numai pentru Maria. Dacă ea ar fi știut că o formulă de acest fel fusese adresată și altora, niciodată nu s-ar fi înspăimântat de acest salut ciudat!”³.

Analizând mai în detaliu exprimarea îngerului, numind-o pe Maria *κεχαριτωμένη* (*kecharitomeni*), ne putem întreba dacă el preamărește calitățile morale și spirituale ale Mariei sau îi spune că Dumnezeu „i-a acordat har” ori a „înzeștră-o cu har”?

Traducerea expresiei „*κεχαριτωμένη*” prin „*plină de har*” (de dar)

ar favoriza mai mult ideea că Maria ar fi un „depozit de harului”. A doua variantă de traducere, „*înzeștrată cu har*”, pune accentul mai mult pe acțiunea lui Dumnezeu în raport cu Maria, în sensul că El este Cel ce a dăruit-o cu har și binecuvântare. Poate că aceasta ar fi o traducere mai potrivită a expresiei *κεχαριτωμένη* atât din perspectiva lucrării mântuitoare a lui Dumnezeu, prin intermediul Mariei, cât și din perspectiva ei în calitate de cea care a dat ascultare lui Dumnezeu, acceptând rolul care i s-a conferit de Născătoare a Fiului lui Dumnezeu, făcut om, pentru salvarea lumii și a readucerii creației în comuniunea cu Dumnezeu, pierdută prin păcatul originar.

Maria, „înzeștrată cu har”, devine din acel moment al întâlnirii cu solul ceresc, total străbătută, imprimată, și transformată în întregime de har și de prezența lucrătoare a lui Dumnezeu. Nici unei femei nu i s-au mai făcut astfel de caracterizări.⁴

c. Domnul este cu tine! (Lc. 1, 28c)

Salutul îngerului adresat Mariei mai conține o caracterizare a ei, spunându-i: „Domnul este cu tine!” (Lc. 1, 28 c). Cuvintele exprimă, înainte de toate, faptul că acțiunea asupra ei și inițiativa alegerii sale pentru un rol aparte în istoria lumii îi aparține lui Dumnezeu.

În Vechiul Testament, judecătorul Ghedeon este ales și trimis, cu putere de la Dumnezeu, să-l izbăvească pe Israel. Iată ce este consemnat în cartea Judecătorii: „Iar îngerul Domnului i s-a arătat, zicând: «Domnul este cu tine, cel tare-n tărie». Iar Ghedeon i-a zis: «Cu mine, Domnul meu? Dar dacă Domnul este cu noi, de ce au căzut asupra-ne toate relele acestea?... Acum însă Domnul ne-a lepădat și ne-a dat în puterea lui Madian...». Dar îngerul Domnului s-a întors spre el și i-a zis: «Du-te cu această putere pe care o ai și-l vei mântui pe Israel din mâna lui Madian! Iată, Eu te-am trimis!»” (Jud. 6, 12-14).

Tipologic, Maria avea să îndeplinească un rol asemănător lui Ghedeon. Acesta urma să-l izbăvească pe Israel din mâna dușmanilor săi, Madianiții; prin Maria, Maica Domnului, nu va fi izbăvit un singur popor, și din mâna unui dușman limitat temporar și spațial, ci Noul Israel, poporul creștin al lui Dumnezeu și Biserica Sa, și nu din robia unui dușman fizic, văzut, ci dintr-al unuia mult mai puternic și mai extins decât Madianiții, și nevăzut, și anume diavolul cu toți slujitorii lui, precum păcatul și moartea.

d. Binecuvântată (εὐλογημένη) ești tu între femei! (Lc. 1, 28 d)

Partea ultimă a salutului îngerului se încheie tot cu o caracterizare a Mariei, fiind numită „binecuvântată între femei” (1, 28 d). Cuvintele exprimă din nou o poziție privilegiată a Mariei, dar de data aceasta nu în fața Domnului, ci în lumea pe care o reprezenta, cea a femeilor.

Verbul *εὐλογέω* (*evlogheo*) poate fi tradus cu două sensuri speciale:

- 1) a lăuda, a preamări, ca recunoaștere a darurilor și binefacierilor cerești (cf. Lc. 1, 64; 24, 53; Is. 3, 9); a consacra sau a fi consacrat (cf. Mc. 8, 7; 1 Cor. 10, 16).
- 2) a conferi o favoare, acțiunea de a binecuvânta (Dumnezeu)

Cu referire la Maria, verbul *εὐλογέω* exprimă atât faptul consacării ei pentru o acțiune specială, întreprinsă de Dumnezeu într-un anumit scop, cât și pe cel al binecuvântării, în sensul de a i se conferi un har și un dar care o fac veșnic „preferată” cerului. Prin urmare, verbul *εὐλογέω* determină și statutul viitor al Maicii Domnului, acela de a fi pentru totdeauna binecuvântată, întrucât binecuvântarea divină nu se retrage.

Finalul dialogului dintre înger și Maria se încheie prin acceptul dat de ea la apelul lui Dumnezeu de a fi cea prin care se va întrupa Fiul lui Dumnezeu pentru mântuirea omului. Iată ce consemnează Evangelistul: „Iar Maria a zis: «Iată, roaba Domnului (δούλη κυρίου). Fie mie după cuvântul tău!». Și îngerul a plecat de la ea” (Lc. 1, 38).

Ca o concluzie finală, putem spune că fragmentul salutului adus Mariei de arhanghelul Gavriil, în evenimentul „Bunavestirii” lucanice, constituie, așadar, punctul de bază al „cultului de ieri, de azi, și de mâine, al Mariei, Maica Domnului”.

¹ Cetatea Nazaret a fost locuită de la începutul secolului al III-lea î.Hr., conform descoperirilor arheologice, și aparținea teritoriului acordat în vechime seminției lui Zabulon (cf. Iosua 19, 10 urm.). Vezi amănunte, Gerhard MAIER, *Evanghelia după Luca* (Comentariu Biblic, vol. 4-5). Ed. Lumina Lumii, Korntal, Germania, 2013, p. 36.

² Cf. Stelian TOFANĂ, *Introducere în Studiul Noului Testament. Evangheliile după Luca și Ioan. Problema sinoptică*, Ed. „Presa Universitară Clujeană”, Cluj-Napoca, 2001, p. 238.

³ ORIGEN, *Scrieri alese*, II, (Din Omiliile la Evanghelia după Luca), PSB 7, București 1982, pp. 88-89.

⁴ Pentru amănunte legate de sensul expresiei *κεχαριτωμένη* a se vedea: H. SCHÜRMAN, *Das Lukasevangelium*, Erster Teil (Kap. 1, 1-9, 50), 1969, pp. 44-45; E. R. COLE, „What did St. Luke mean by Kecharitomeni?”, în: *AER* 139 (1958), pp. 228-239.

Cuvânt despre post¹

Sfântul Teolipt al Filadelfiei

 rugul timpului ne-a adus acum la preacinstitele zile ale înfrânării, aducându-ne de la vijelia valurilor ușurătății trupești la limanul cel larg și senin al strămtimii postului..., pentru ca ținând postul să culegem și toată tămăduirea care vine de la el.

Început al postului numesc abținerea de la mâncărurile multe și grase, iar sfârșit al postului rețezarea patimilor și căderilor, pentru care a și fost legiuit postul trupesc, care e folositor dacă are unit cu el și postul duhovnicesc — respingerea celor rele — care completează definiția postului. Și ca să înveți că acesta este adevăratul post, ia în minte Legea scrisă care, împărțită în literă și duh, călăuzește pe cel care își are gândirea la lege conducându-l de la literă la duh; de aceea zice și Apostolul: „Litera ucide, dar duhul face viu” [2 Co 3, 6]. Ceva asemănător înseamnă și legea postului; căci cuprinzând abținerea de la mâncăruri și patimi, prin lipsirea de hrana trupului îndreaptă pe cel ce postește spre curăția sufletului.

Vezi, așadar, ca nu cumva postind de la mâncăruri să socotești că îți este de ajuns numai acest lucru și, trecând cu vederea postul mai bun, să te asemeni iudeilor care, ca unii groși la gândire, s-au alipit de literă, și să te afli săvârșind un post iudaic; căci aceștia, urmărind Legea, n-au ajuns la legea duhovnicească [Rm 9, 13]. Deci cel care-și mărginește postul numai la abținerea de la hrană, dar își hrănește sufletul cu patimi iraționale și cu cuvinte și moduri de comportare rele, e lovit de o săgeată cu două vâruri, întrucât din pricina prieteniei față de patimi suferă plăcerea, iar din pricina postului falsificat suferă de slavă deșartă; iar plăcerea și slava deșartă sunt săgețile cele mai ascuțite ale celui rău. Ia sufletul de la trup, și trupul se va arăta mort. Separă postul de suflet, și sufletul va fi omorât de patimi. Leagă sufletul de trup, și acesta se va scula spre o nouă viață. Unește postul de suflet, și vei avea un suflet viu și treaz spre fapte bune.

Eu însă îți voi înfățișa postul adevărat și care este realizarea lui. Ceea ce este podul peste un loc povârnat și prăpăstios sau peste un râu care desparte suprafața văzută a pământului, aceasta face și postul între trup și duh. Căci acolo, unind extremitățile a două pământuri separate între ele și primind pe spatele său pe cei ce trec pe el, podul face practicabil ținutul necălcăt și ne transportă fără primejdie de partea cealaltă. Iar aici postul, aducând leacurile deprinderilor proprii, vindecă bolile și, destrămând împărțirea și lupta, împacă și unește părțile aflate în luptă.

Căci printr-un regim de viață frugal și prin mâncare puțină se păstrează viața trupului, dar trupul se face neîmprăștiat, ușor și bine încordat pentru luptele ascetice, astfel încât să poată să privegheze, să psalmodieze și să facă îngenuncheri cu râvnă și să ia parte la adunările [slujbele] din biserică și să săvârșească slujirea încredințată cu vigoare. Iar mintea o face trează și veghetoare ca una eliberată, din pricina gustării măsurate și simple din cele necesare, de somnul greu și imaginație. Căci atunci rămânând netulburată și păstrându-și agerimea din pricina faptului că nu e împovărată, precum s-a zis, de pâcla lăcomiei, mintea își are puterea văzătoare curată.

De aceea, ea înțelege modurile de comportare ale obișnuinței deșarte și cuvintele gurii rostite pripit și fără judecată. Vede gândurile care se furiează în gândire. Observă necuviința patimilor și, nesuportând urâtul rușinii, se întoarce de la cele rele ca unele care desființează nădejdea mântuirii și îndrăzneala la Dumnezeu. Fiindcă atunci distinge fără rătăcire că nu e nici un folos din abținerea de la mâncăruri dacă patimile latră ca niște dulăi prin gândurile și prin cuvintele rele și mușcă sufletul prin modurile de comportare nelalocul lor.

Ce înrudire este între lumină și întuneric? Ce comuniune este între Hristos și Beliar [2 Co 6, 14-15]? Slujesc lui Hristos prin postul văzut și mă închin lui Beliar prin patimi și restul petrecerii mele rele. Vai mie rătăcitului, vai mie fățarnicului în afară iau chipul unui ucenic al lui Hristos, iar prin păcat sunt rob al vrăjmașului. Fac trafic cu harul postului. Amestec nemâncarea

cu neînfrânarea ca vinul cu apă. Nu pun carne în gură, dar cu dinții defăimării, ai osândirii, ocării și ironiei îl mănânc pe fratele. Mă abțin de la pește, dar am ținerea de minte a răului care mi se furiează în suflet, și prin gânduri nerostite îl rănesc pe fratele meu. Nu mănânc brânză, dar fermentez împotriva aproapei și stau la pândă ca să-l prind și să-l dobor. Untdelemnul nu-mi unge gâtul, dar plăcerile trupului îmi îngrașă în chip scârboș sufletul, și aceasta deși în fiecare zi port în gură și rostesc versetul din psalm care zice: „Certa-mă-va dreptul cu milă și mă va muștra, iar untdelemnul păcătoșului să nu unșă capul meu” [Ps 140, 5].

Mă va certa și mă va face înțelept prin nemâncare măsurată postul care mă îndreptează — virtutea cea mai veche și care locuiește împreună cu mine. „Mă va certa” însă „cu milă”, adică cu micul necaz al unui regim strict — căci zice [Scriptura]: „în necaz mic ne-ai certat pe noi” [Ps 26, 16] — „și mă va muștra”, ca să nu săvârșesc postul pe jumătate, astfel încât să mă abțin de la mâncăruri și să nu mă curăț de patimi. „Iar untdelemnul păcătoșului”, adică plăcerea lunecoașă a păcatului, „să nu unșă” în chip amăgitor „capul meu”, adică mintea conducătoare a simțurilor mele.

Fug de băutul de vin, dar îndrăgesc beția irascibilității iraționale. Exersez tăcerea, dar scot strigăte de mânie. Mă țin departe de femeie, dar îmi umplu ochii de pofta desfrânării. Sunt cumpătat cu trupul, dar, zugrăvind-mi cu gândul priviri plăcute, îmi găsesc plăcerea în gânduri. Mănânc puțin, dar vorbesc degrabă împotriva aproapei. Mă sărguiesc spre închinăciuni, dar nicidecum nu-mi plec cugetul spre smerenie, îngenunchez rugându-mă, dar zbor prin văzduh pe aripile mândriei. Prin cuvinte mă arăt curat, dar închipuindu-mi lucruri înalte, mă fac necurat în mine însumi. „Căci tot cel cu inima înaltă e necurat la Domnul” [Pr 16, 5]. Nu mă abțin să-i muștru pe alții ca un drept, dar nu suport să primesc de la altul îndemn sau aducere-aminte întâmplătoare. Nu obosesc denunțând căderile altora și trăgând de fratele, dar sunt zăbavnici și amân să-mi socotesc greșelile mele și să arăt zdrobirea care se cuvine pentru ele.

Fie defăimez progresul cu fapta al aproapei ca un invidios, fie mi-1 atribui mie însumi ca unui mistagog, și trâmbețez punând înainte ca adevărată părută lui greșală. Pe fratele care cade în fața mea ca un rob îl laud ca un mândru, pentru că mă socotește superior, iar pe cel ce mă laudă, îl măresc ca unul plin de slavă deșartă vrând să întăresc laudele care mă privesc ca fiind spuse de cineva mare. De la cel ce vrea să vină la mine și să vorbească cu mine mă întorc cu scârbă, și când acesta se smereste din pricina cererii pe care vrea să o facă, mă umplu de furie.

Postul dăruiește minții vederea acestor afecțiuni, porniri și fapte nearătate și de multe feluri. Iar mintea văzând toate acestea, petrecând ca în eter din pricina seninătății care vine din înfrânare, simte urâciunea patimilor și înțelege urâtenia rețelilor. De aceea, luminată de lumina discernământului, e pusă în mișcare spre gânduri bune care sugerează modurile îndreptării.

Mâncărurile fac îndrăzneț trupul, iar răutățile învârtosează sufletul. Băutul vinului pune pe foc trupul, iar patimile iraționale provoacă un incendiu în gândire. Am desființat mâncărurile bogate și grase, și gust cu măsură legume uscate și crude precum și apă, ca să-mi fac curat trupul. Voi desființa însă și greșelile rușinoase și voi pune la pieptul meu modurile virtuților, ca să-mi curăț inima și să mă fac templu al lui Dumnezeu [1 Co 3, 16; 2 Co 6, 16]. Iar Hristos se va sălășlui în ea prin rugăciune și va umbla în ea prin postire [cf. 2 Co 6, 16], alungând de la mine orice gând și cuvânt rău, precum și orice faptă rea, așa cum, atunci când a petrecut în trup, i-a alungat pe vânzători și neguțători din templu [Mt 21, 12]. Dacă mă gândesc la acestea și transpun cuvintele în fapte, atunci arăt post adevărat și cinstesc înfrânarea.

Acest lucru l-ai putea învăța de la Adam înainte de neascultare. Căci până ce a avut călăuză și sfătuitorul postul, s-a desfătat de pomii raiului și se abținea de la pomul oprit. Dar după ce s-a întors de la postul însoțitor, s-a întors spre soția Eva și s-a ghiftuit de mâncarea oprită, de îndată s-a lipsit de pomii raiului și a fost izgonit din rai [Fc 2,7; 3, 24].

Iată și aici niște pomi ai raiului, din care ni s-a poruncit să mâncăm: făptuirea poruncilor, lauda și psalmodia în gură, modurile de comportare ale virtuților, adevărul buzelor, îndemnul dat aproapei, mulțumirea către Dumnezeu, povestirea minunilor Lui, meditația stăruitoare la cuvintele lui Dumnezeu, rugăciunea neîncetată și străpungerea sufletului, mărturisirea păcatelor și a gândurilor murdare, răbdarea necazurilor, iubirea și smerenia sinceră față de toți oamenii. Acestea sunt plantele lui Dumnezeu, pomii nemuritori, roadele nestrăicicioase, a căror desfătare am primit-o.

De asemenea se vede în noi și pomul oprit, din care ni s-a poruncit să nu mâncăm: patimile contrare firii, folosirea irațională a puterilor naturale din noi, plăcerile defăimate ale trupului, pofta ochilor, plăcerea celor deșarte, cuvintele urâte ale limbii, săturarea necuviințioasă cu mâncăruri, beția desfrânată, irascibilitatea repezită, mânia cumplită și înflăcărată, al cărei fum e ținerea de minte a răului, bănuiala împotriva aproapei și restul șirului patimilor puse în mișcare în gândire. Acestea sunt vlăstarele neascultării, neghina sădită în ascuns de cel rău [Mt 13, 25] și smulsă cu grebla rugăciunii și a postului; căci zice [Hristos]: „Acest demon nu iese decât cu rugăciune și cu post” [Mt 17, 21].

Astfel stând lucrurile, alegerea liberă stă la mijloc având puterea de a da înclinarea voinței uneia din acestea. Dar chiar dacă pot face liber ce vreau, totuși nu mă voi folosi rău de această putere și nu voi pierde prețul ei făcând ca aceea ce e mai bun să fie aservit la ceea ce e mai rău. Căci, dacă am voința ca să fac după socotința mea, am primit însă și discernământ ca să separ răul de bine și să-mi leg voința numai de bine. Pentru ca prin discernământul care nu cade, cunoscând binele, să păzesc chipul [lui Dumnezeu; Fc 1, 26] folosindu-mă de cunoaștere ca de un ochi; iar prin voința îndreptată spre bine, iubind numai binele, să zugrăvesc asemănarea [cu Dumnezeu; Fc 1, 26] ca unul care gândește, vorbește și face toate potrivit rațiunii.

Plecând de la discernământ și învățătura din dumnezeieștile Scripturi, găsesc că postul e ușă și pază a tuturor celor bune. Dăruind din belșug împărțirea de cele bune și săturând pe cel ce mănâncă din roadele virtuții, îl face pe cel ce preferă înfrânarea în toate să nu se învâluie cu desfătarea celor stricăcioase. Păzit fiind, îi îmbracă pe cei ce îl păzesc în haina podoabei și a îndrăzelii, dar cei ce îl nesocotesc se îmbracă cu veșmântul lipsei de podoabă, al rușinii și necuviinței [cf. Fc 3, 7. 21].

Pe cei ce îl iubesc, postul îi depărtează de cele ce se târăsc pe pământ și de la cele pământești, îi urcă pe muntele rugăciunii și-i duce în întunericul Celui mai presus de cunoștință [Iș 20, 21] unde primesc cunoașterea adevărului. Gândirea și trupul li se fac tăblițe [Iș 31, 18; 32, 15] pe care se înscriu cuvintele înțelepciunii și se gravează modurile de comportare ale virtuții care pun în rânduală mintea israelită². Postul arată înflăcărat pe râvnitorul înfrănat și, înălțând prin dobândirea virtuților generale³ trupul cel alcătuit din patru stihii, îl răpește din cele pământești și ridică sufletul spre dorul celor cerești.

Îmblânzind pornirile irascibilității, ale strigătului și izbucnirii de furie împotriva aproapei și reprimând mișcările limbii nestăpânite și ale mâinilor repezite, postul face pentru cel ce postește ascultătoare și îmblânzite patimile sădite în el, ca odinioară leii pentru Daniel [Dn 6, 16-24]⁴. Postul stinge și flacăra aprinderii trupesti și dă minții văzătoare tărie spre trezvie, și ea, suflând în mijlocul inimii sunetul rugăciunii, are împreună cu sine pe îngerul sfatului celui mare [Is 9, 5], Iisus Hristos. Acesta scânteiază gândirea cu lumina Dumnezeirii Lui și răcorește sufletul cu rouă iubirii față de El [cf. Dn 3, 49-50], prin care veștejind toata pofta veacului acesta sufletul se face nentrăst, fiindcă se bucură cu bucurie din pricina preadulcii convorbiri cu Mirele Hristos, și face inima netulburată, căci umbla în Duhul și pofta trupestă n-are loc [Ga 5, 16]. De aceea, imitând mulțumirea celor trei copii, laudă, binecuvântează și slăvește pe Domnul [Dn 3, 51-88]: laudă prin gândurile din gândire, binecuvântează prin cuvintele de pe limbă și slăvește prin faptele dreptății din trup,

Căci zice [Hristos]: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând ei faptele voastre cele bune să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri” [Mt 5, 16]. Las acum slugile și alerg la Stăpânul Care a legiuit postul ca un Dumnezeu, iar ca om, iarăși, Același a postit în pustie și prin post l-a surpat pe ispițitorul [Mt 4, 1-11]⁵. Fiindcă Dumnezeu Cuvântul a poruncit la începutul veacurilor lui Adam să postească de la mâncarea din pom, dar acesta, uitând porunca postului, a mâncat din rodul lui și a primit numaidecât moartea potrivit prezicerii [Fc 2, 15-17]. De aceea, luând la sfârșitul veacurilor în El însuși firea cea neputincioasă, a început de la post și prin post a lupta împotriva vrăjmașului care-L ataca, pentru ca să arate oamenilor cu ce arme pot surpa pe vrăjmașul⁶ și, de asemenea, să învețe că Acela care în vechime i-a dat lui Adam legea postului ca un Dumnezeu, Același și acum ca al doilea [Adam]...

² Cf. stihira de la vecernia Duminicii Brânzei (Triod).

³ Cf. oda 9 a canonului de la utrenia zilei de marți, din prima săptămână a Postului Mare (Triod).

⁴ În ebraică Israel înseamnă „bărbatul care vede pe Dumnezeu”, etimologie intrată în literatura patristică prin Filon din Alexandria.

⁵ Înțelepciunea, curajul, cumpătarea și dreptatea (pneonesis, andreia, sophrosyne, dikaiosyne). Cf. Platon, Republica 428 ab sq.; Nil din Ancyra, Ep. I, 223 (PG 79, 164D).

⁶ Cf. oda 9, a canonului 2 de la utrenia zilei de marți din Săptămâna I a Postului Mare (Triod).

⁷ Cf. oda 8 de la utrenia și oda 9 a canonului de la pavecemița zilei de marți, Săptămâna 1 din Postul Mare (Triod).

⁸ Cf. oda 9 de la canonul utreniei zilei de marți din Săptămâna I a Postului Mare (Triod).

¹ Fragmente din „Cuvânt despre post citit în Duminica Brânzei” și „Despre Post”, din Teolipt al Filadelfiei, Cuviosul și Mărturisitorul, Cuvinte duhovnicești, imne și scrisori, Studiu introductiv și traducere de diac. Ioan I. Ică jr., Deisis, Sibiu, 2000, pp. 241-248.

Reflecție psalmică

Zis-a Iisus lui: Adevărat zic ție că în noaptea aceasta, mai înainte de a cânta cocoșul, de trei ori te vei lepăda de Mine.
(Matei 26, 34)

Dr. Eugen Adrian Truța

Lepisodul *lepădării lui Petru* este descris în toate cele patru Evanghelii cuprinse în Noul Testament și poartă, în mod subiectiv, înscrisurile umanității noastre.

Unul din cei doisprezece apostoli ai Mântuitorului, despre care putem presupune că era unul din cei mai apropiați ucenici – dacă apreciem participarea la momentele Schimbării la Față și Învierii fiicei lui Iair alături doar de Ioan și Iacov, era în bună măsură cel înspre care ceilalți ucenici priveau cu conștiința indirectă a unui *prim* între apostoli. Faptele Apostolilor, în capitolul al XV-lea, precum și alte pasaje nou-testamentare, stau mărturie pentru greutatea intervenției acestui apostol. Maturitatea și caracterul său impetuos îl făceau în mod natural un lider, iar Părinții Bisericii nu s-au sfiit să-l numească *verhovnicul apostolilor*, adică conducătorul lor. Nu fusese oare el cel care a spus: *Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui viu!* (Matei 16, 16)?! De numele lui se legase celebrul: *Tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui* (Matei 16, 18), iar istoria va consemna mult prea multe rânduri doar în baza acestui verset.

Înregistrarea cu atâta precizie a momentului în care va cânta cocoșul lasă atâta dramă în această *lepădare* și un sentiment de înfricoșare în fața dumnezeirii lui Iisus Hristos. Nu doar că Petru se va dezice, ci se va dezice într-un interval anume. Faptul că putem determina cu acuratețe minutul și ora acestei fapte, așază pasajul între cele câteva a căror strictă identificare temporară poate fi realizată din Scripturi.

Verbul folosit în acest pasaj contribuie prin încărcătura semantică la greutatea momentului. *A (se) lepăda* nu mai este astăzi folosit, fiind practic extrem de dificil de integrat în exprimarea *modernistică* a tuturor. Nu te poți *lepăda* de ceva sau de cineva. E impropriu, dar Petru a făcut-o. Fraza biblică e într-atât de apăsătoare încât cu greu s-ar putea găsi un echivalent sinonimic. *A renega* comportă o nuanță vindictivă, *a se dezice* e diplomatic, *a renunța* e insuficient pentru ceea ce înțelegem din acel fatidic cântat de cocoș.

Dar nu e cazul să arătăm cu degetul, a-l incrimina pe Petru înseamnă a incrimina întreaga omenire. Suntem cu toții responsabili pentru acest gen de decizie. Postul ne oferă fiecăruia dintre noi scurte momente de reflecție din interiorul cărora putem trage concluzia vinovăției noastre și, poate, putem plânge. Fiecare din noi, în felul nostru, am auzit *cocoșul* cântând. Nu era pasărea din curtea noastră sau a unui vecin, ci era conștiința care ne semnală în felul ei neajunsul faptelor noastre.

Sigur că sunt moralizator în aceste rânduri fiindcă fiecare din noi am întârziat să plângem în fața *lepădării* crezurilor pentru care eram extrem de activi. Înainte să fim întrebați dacă Îl cunoaștem pe Mântuitorul Iisus Hristos, eram pregătiți să scoatem sabia, eram decizi să ne dăm viața, să facem front comun, dar a venit noaptea încercării noastre și încet-încet întrebările celorlalți ne-au pus în dificultate. *Nu, noi nu eram cu El, noi nu* – *L-am cunoscut, nu, limba noastră nu are legătura cu asta.*

Și a cântat cocoșul, acel cocoș trist și blestemat și atât de precis.

Căderile noastre sunt precum cele ale lui Petru. Vă mai amintiți când a cerut să meargă pe apă?! Și noi eram acolo, pășind stângace și temători pe apele învolburate. Chiar atunci Petru a început să se scufunde. Cum putea să se lase așa de lent în apă de parcă ar fi fost niște nisipuri mișcătoare?! Am

fost acolo, am văzut, de ce nu a căzut precum o piatră în apă?!

Așa vor fi fost toate faptele noastre, mici afundări în apele vieții, mici lepădări precise și un cocoș care cânta funest. Ne înspăimântă *pre-știința* Mântuitorului mai mult decât *a-tot-dragostea* Sa.

Dacă ar fi lângă noi Dumnezeu-Omul, ce i-am spune?! Cu tenul Său măsliniu, cu prezența Sa anistorică, cu hainele-I antice, cu fața muncită de existența pământescă a unui levantin, cu sudoarea Sa din deșert, cu rănilor-I cicatrizate, cu dărele de bici, cu scuipările trecute, cu piroanele bătute, ce i-am spune?!

Poate că am plânge cum au plâns atâția păcătoși de-a lungul vremii, nădăduind că nu rigoarea cuiva va decide destinul nostru, ci dragostea într-tot dumnezeiască ne va salva de moartea vieții noastre.

Nu am încercat să fiu fals-poetic, doar m-am pus în piele și în sufletul aceluia apostol care a trăit drama *lepădării* în perioada acelor câteva zile ale pătimirii lui Hristos. Trebuie să fi fost o povară incomensurabilă aceea de a ști parcursul sufletesc al lui Petru, de a răbda ca Om această lepădare de Tine Însuși, doar pentru că undeva în adâncurile sufletești ale omului păcatul face cort – și nu pe muntele Tabor, și totuși, Tu, ca Dumnezeu și Om, cunoscând acestea dinainte, să ierți, să rabzi, să înviezi, să restabilești sufletul altuia, să luminezi.

Paște oile Mele! [...]Da, Doamne, Tu știi toate. Tu știi că Te iubesc. (Ioan 21, 17)

Ionița Timiș, *Identitatea românească în diaspora Italiei*, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2021, 237 p.

Loamna preteasă prof. dr. Ionița Timiș e deja un nume cunoscut în peisajul pedagogic și cel cultural transilvan și nu numai. Om implicat în proiecte de relevanță din țară și diaspora românească,

dânsa a reușit de curând să valorifice și publicistic o cercetare ce privește identitatea românească în diaspora italiană, pe care o cunoaște atât datorită vastelor colaborări pe care le are cu Episcopia Ortodoxă Română a Italiei, dar și în urma experiențelor nemijlocite.

După cum ține să sublinieze părintele dr. Ioan-Emilian Raza în prefața demersului (p. 8-11):

„Autoarea acestui studiu de actualitate, reușește prin dubla calitate de preteasă și profesoară, să surprindă în bună parte identitatea românească și valorile acesteia, atât în țara noastră ca generalitate, cât și în diaspora română din arealul italian ca specificitate. Tematica diversă abordată, în ceea ce privește migrația și identitatea românească, în trăsături, generalități și perspective, oferă o imagine de ansamblu asupra acestei realități care confruntă realitatea și problematizează viitorul acesteia, ca neam, ca mentalitate și atitudine. De felul în care înțelegem să păstrăm axiologia de până aici, va decurge caracterul prezent și ființarea în viitor” (p. 10-11).

Segmentată în șapte subunități tematice mari, lucrarea debutează cu descrierea cadrului general al cercetării (p. 12-21). Aici autoarea ține să vorbească despre emigrația românească din ultimele decenii din spațiul italian, să arate care au fost aspectele ei definitorii și în ce măsură s-au repercutat ele asupra demografiei și culturii românești. Dânsa ține să arate că:

„Românii care au ales să emigreze în Italia formează în prezent grupul cel mai numeros în rândul imigranților din străinătate, aproximativ 1.200.000, și reprezintă aproximativ 43% din totalul celor care au plecat peste hotare (temporar – pentru un loc de muncă sau definitiv). Pentru aceștia, pro-

blema integrării într-o altă țară s-a pus în context dramatic, întrucât trebuia depășit handicapul atâtor decenii de izolare. Necesitatea de a se integra cât mai bine în noua societate și de a se adapta noilor condiții i-a determinat pe românii plecați în străinătate să învețe rapid limba țării gazdă. În măsura în care au fost interesați să locuiască și să muncească în țara respectivă mai mulți ani, sau chiar să rămână acolo definitiv, unii și-au luat cu ei copiii, pentru aceștia esențială fiind învățarea limbii țării în care au ajuns să locuiască. De asemenea, pentru a facilita comunicarea în noua țară gazdă, părinții au preferat să vorbească în familie, cu copiii, în limba țării de adopție. Deși păstrarea identității naționale a rămas legată de familie, tocmai în sânul ei reperate acesteia au riscat pierderea acesteia” (p. 13).

De asemenea, prezintă motivația (p. 12-13), scopul, obiectivele și ipotezele cercetării (p. 12-16). Urmează apoi un capitol cu rol metodologic (p. 16-21), în cadrul căruia autoarea alege să arate cum și-a delimitat studiul de caz, de ce a plecat pentru interviul semidirișat și care este grupul focus, să-și definească ancheta de opinie, resursele de cercetare și eșantionul și să aducă în atenție actualitatea temei. Ulterior (p. 22-37) cadrul general al migrației și cauzele ei constituie subiectul unei interesante analize cu relevanță deopotrivă pentru spațiul sociologic și pentru cel istoriografic. Aspecte precum faptul de a avea o populație îmbătrânită și o natalitate scăzută (p. 29) constituie subiecte asupra cărora doamna Ionița Timiș alege să se oprească întrucât le consideră chei de înțelegere ale amplei problematice. Le corelează cu declinul demografic al României (p. 31-32) și vorbește de asemenea despre modul în care se repercutează fenomenul migrator asupra țării noastre.

Cercetarea este ulterior continuată cu analiza a doi termeni cheie, respectiv identitatea și alteritatea (p. 38-82). Autoarea se folosește de ei în înțelegerea ideii de identitate națională, definind prin prisma lor aspecte precum etnicul, identitatea colectivă, dar și alte aspecte similare. Va aprofunda subiectul atunci când va defini trăsăturile identitare românești în context european (p. 53-71), arătând cum graiul, credința, tradițiile și eroii vin să compună un univers complex cu reverberații multiple. Intitulat: *„Aculturarea. Asimilarea. Factorii de pierdere a identității. Soluții de conservare a identității”* (p. 73-109), cel de-al patrulea capitol al demersului vine să completeze investigația, aducând în atenție aspecte precum factorii ce contribuie la dislocarea identității, motivele înlocuirii limbii naționale, căsătoriile mixte, nevoia de adaptabilitate și asimilare și alte aspecte similare. E acompaniat de o parte practică, întrucât autoarea oferă, pe baza experienței didactice pe care a avut-o, câteva soluții de conservare a acelei identități (p. 89-109), ilustrându-le prin proiecte concrete precum cele desfășurate de către Colegiul Pedagogic „Gheorghe Lazăr” în parteneriat cu comunitățile din Italia, dar și prin intermediul unor platforme precum cea conținând resurse educaționale deschise sau proiectul „Împreună cu Hristos în Europa secolului XXI”.

În capitolul al cincilea (p. 11-140) identitatea românească este analizată în context interdisciplinar, din perspectiva istorică (p. 110-115), filologică (p. 116-118), psihologică (p. 119-128) și etnologică (p. 129-134). Apoi, autoarea aduce în discuție povești de viață românească din diasporă (p. 141-191), începând cu cea a propriei surori (p. 141-146) și continuând cu povești precum cea a copiilor rămași acasă în grija bunicilor, sau cu un chestionar dedicat preoților din Italia. El va fi interpretat în cadrul celui din urmă capitol (p. 192-226), autoarea reușind să aducă în atenție un tablou complex și să ofere câteva soluții utile în înțelegerea realităților din diasporă și a provocărilor pe care le iscă acestea.

Dedicată unui subiect de actualitate și aducând în atenție o problemă care merită investigată și are puternice reverberații asupra spațiului spiritualității, fapt subliniat cu măiestrie de către autoare, lucrarea doamnei preotese prof. dr. Ionița Timiș se constituie într-o valoroasă contribuție cu privire la înțelegerea fenomenului migrației în spațiul italian și la modul în care Biserica, alături de alte instituții, se străduiește să-l gestioneze, venind în ajutorul celor care ajung aici.

Protos. Maxim (Morariu)

Profesorul Theodor Nikolaou de la München a adormit în Domnul

Pr. prof. univ. dr. Ioan-Vasile Lebe

Luni, 13 februarie, pe la amiază, a adormit în Domnul unul dintre marii profesori de teologie ortodoxă, profesorul Theodor Nikolaou, fondatorul Institutului pentru Teologie Ortodoxă din cadrul Universității „Ludwig – Maximilian” din München, vechi prieten al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, la a cărei propunere, Universitatea „Babeș-Bolyai” i-a conferit înaltul titlu academic de Doctor Honoris Causa. Personalitate distinsă a teologiei ortodoxe patristice și ecumenice, regretatul profesor Theodor Nikolaou era bine cunoscut și foarte apreciat în lumea academică atât ortodoxă, cât și în celelalte confesiuni, datorită laborioasei sale activități la catedra de teologie, precum și în cadrul dialogurilor ecumenice, fiind unul dintre sfetnicii Patriarhului Ecumenic (cu titlul de Mare Arhonte). Deși activitatea sa este de o bogăție aparte, în cele ce urmează, vom aminti doar câteva aspecte ale vieții și activității sale.

Profesorul Theodor Nikolaou s-a născut la 24 martie 1942 în Anavra - Magnesia Grecia, ca fiu al agricultorilor Stamatiou și Athanasia, a absolvit Seminarul bisericesc din Lamia în anul 1961. Între anii 1961-1965 a studiat ca bursier al Patriarhiei Ecumenice, teologia ortodoxă, la Facultatea de Teologie din Chalki-Constantinopol, la care a primit în 1965 licența în teologie, cu calificativul „*exceptional*”. În același an a primit titlul de „*Magistru în teologie ortodoxă*” de la patriarhul ecumenic Athenagoras I, tema lucrării fiind „*Mărturia Faptelor Apostolilor despre Iisus Hristos*”.

Între anii 1965-1968 a studiat, la propunerea Patriarhiei Ecumenice, cu o bursă din partea Bisericii Catolice din Germania, la Facultatea de Teologie Catolică și la Facultatea de Filosofie din Bonn, obținând în anul 1968, titlul de Doctor în filosofie, cu calificativul „*Magna cum laude*”. Tema lucrării de doctorat a fost: „*Invidia la Ioan Hrisostom, în contextul filosofiei grecești*”.

Pentru obținerea doctoratului în filosofie a avut ca specializare principală Filosofia Greacă antică, iar ca specializări secundare Filosofia, Noul Testament și Literatura creștină primară.

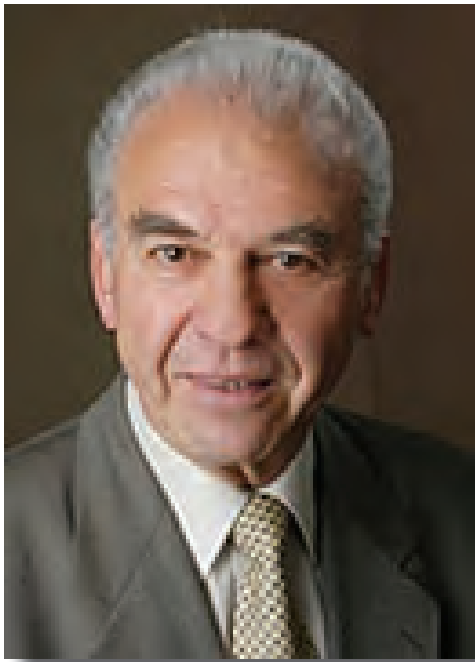
După satisfacerea serviciului militar (1969-1970) în armata Greciei, a funcționat între anii 1971-1979 ca asistent la Seminarul de Teologie vechi-catolică a Universității din Bonn. În anul 1972 a primit Premiul Academiei de Științe din Atena pentru lucrarea „*Viziunea lui Georgios Gemistos Plethon despre Stat și drept*”. Cu această lucrare s-a abilitat la facultatea Creștin-Catolică a Universității din Berna, primind în noiembrie 1975 *Venia Docendi* pentru specializarea principală în domeniul teologiei ortodoxe: *Patristica greacă și Istoria spiritualității bizantine*. În februarie 1976 i s-a transferat această abilitate la universitatea din Bonn unde a fost numit cadru didactic privat (Privatdozent) pentru aceeași disciplină. În Bonn îndeplinea deja, din toamna anului 1972, o misiune didactică susținând prelegeri de teologie ortodoxă. În decembrie 1978 a fost numit profesor pentru prelegeri în afara planului de învățământ, iar în iulie 1979, la propunerea Senatului Academic, a fost desemnat asistent superior. În aprilie 1981 a obținut titlul de Doctor în teologie la Facultatea de Teologie a Universității Aristoteles din Tesalonica, cu calificativul „*exceptional*”. Tema lucrării de doctorat a fost „*Libertatea voinței și însușirile sufletului după Clement al Alexandriei*”. Doctoratul i-a fost recunoscut în aprilie 1982 de Ministerul pentru Știință și Cercetare al Landului Nordrhein-Westfalen.

La 16 iulie 1981, Senatul Universității din Bonn a hotărât în unanimitate înființarea unui post științific de „Teologie ortodoxă”, iar la 12 octombrie preluarea lui Theodor Nikolaou ca „profesor cu statut de funcționar public pe viață”. Necesitatea acestui post a fost semnalată de către Facultatea de Teologie Catolică, Facultatea de Teologie Evanghelică și de către Facultatea de Filosofie. Însă, în mai 1982, Ministerul pentru Știință și Cercetare al Landului Nordrhein-West-

falen a respins atât înființarea postului cât și numirea unui profesor, pe motivul că nu sunt necesare.

La 1 noiembrie 1984 Theodor Nikolaou a fost numit profesor titular pentru „Teologie ortodoxă” la Facultatea de Teologie Catolică a Universității „Ludwig-Maximilian” din München. La cererea domnului profesor Theodor Nikolaou, în urma propunerii Senatului academic al Universității, Ministerul Învățământului și Culturii al Landului Bayern a înființat la 20 februarie 1985 „Institutul pentru Teologie Ortodoxă” în cadrul Universității din München și l-a numit pe domnul profesor Theodor Nikolaou în funcția de director al noului institut, care, în felul său, este unic în întreaga Europă Occidentală, și pe care l-a condus cu rezultate excelente, până în anul 2005, când s-a pensionat.

Din 1994, domnul profesor Theodor Nikolaou s-a dedicat consolidării programului de studii pentru Teologie ortodoxă la Universitatea „Ludwig-Maximilian”, din München, când Institutul pentru Teologie ortodoxă a devenit sub conducerea sa a treia „facultate” de teologie, care își împlinește misiunea sa în cadrul Universității din München. Institutul este condus de către o Comisie condusă de către directorul acestuia, cu participarea câte unui reprezentant al facultăților de teologie catolică și protestantă. La 1 martie 2000 Institutul a intrat într-o nouă fază de dezvoltare, primind dreptul ca, pe lângă licența în Teologie ortodoxă, să acorde și titlul de Doctor în Teologie, dreptul de abilitare fiind rezervat Senatului academic al Universității. De asemenea, din 2000 până în 2005, Theodor Nikolaou a fost copreședintele „Centrului de Cercetare Ecumenică” al Universității din München, fiind și unul dintre fondatorii acestuia.

Atât la Universitatea din Bonn, cât și la cea din München, profesorul Theodor Nikolaou a organizat susținerea de prelegeri de către teologi ortodocși de renume, ca Mitropolitul Damaskinos Papandreou, pr. Prof. Dumitru Stăniloae și alții, cu care se întâlnea la Comisiile de dialog ale Bisericii Ortodoxe cu celelalte confesiuni. În semestrul de vară al anului 1995 a fost visiting profesor la Facultatea de Teologie Catolică a Universității din Salzburg. De asemenea, a susținut numeroase conferințe teologice științifice la diferite congrese și simpozioane internaționale la mai multe universități sau institute din Europa

și America ș.a. În anul 1987, Theodor Nikolaou a fondat revista „*Orthodoxes Forum*” (O.Fo). *Zeitschrift des Instituts für Orthodoxe Theologie der Universität München*, în 1993 Colecția *Veröffentlichungen des Instituts für Orthodoxe Theologie (VIOTH)*, iar în 1995 o altă Colecție *Liturgische Texte und Studien (LTS)*, care continuă să apară fără întrerupere, și în coloanele acestora apărând studii de o valoare deosebită.

De la mijlocul anilor '90, profesorul Nikolaou a fost coordonatorul programului de schimb academic universitar cu Facultatea de Teologie a Universității „Aristoteles” din Tesalonica, iar începând cu anul 2000 a fost coorganizator și a participat la programul de schimb de studenți și de cadre universitare cu Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, în cadrul Programului Erasmus-Socrates al Uniunii Europene. Din această poziție consolidarea relațiilor dintre Universitatea noastră și Universitatea din München, a contribuit la intensificarea schimburilor academice și ecumenice internaționale.

Pentru activitatea teologică științifică și ecumenică domnul profesor Theodor Nikolaou a fost distins cu „*Premiul Academiei de Științe*” din Atena (1972), „*Medalia de onoare Apostolul Marcu*” a Patriarhiei Alexandriei (1992) titlul de *Doctor Honoris Causa* al Universității Babeș-Bolyai și al Universității Sfinții Chiril și Metodiu din Veliko Târnovo – Bulgaria, *Crucea de Aur Clasa I* a Mitropoliei Ortodoxe Grecești din Germania (2005), *Crucea de Merit cu Panglică a Ordinului de Merit al Republicii Federale Germane* (2013) și altele.

Opera științifică în domeniul teologiei istorice, patristice și bizantine precum și cel al teologiei ecumenice este concretizată într-un număr impresionant de publicații. Nu le putem prezenta aici, însă pentru cei interesați de problemele abordate de acest mare teolog ortodox (și nu sunt puține), indicăm două locuri unde le pot găsi: Pr. Prof. Ioan Chirilă, *Doctores Honoris Causa. Testimonia Oecumenica*. Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Teologie Ortodoxă, Editura Renașterea,

Cluj-Napoca, 1911, p. 145-195 și Konstantin Nikolakopoulos, *Orthodoxe Theologie zwischen Ost und West. Festschrift (I) für Professor Theodor Nikolaou*, Lembeck-Verlag, Frankfurt am Main 2002, și Idem, *Die Schüler ehren ihren Lehrer: Zum 70. Geburtstag von Theodor Nikolaou*, St. Ottilien 2011.

Dacă ar fi să sintetizăm, în câteva cuvinte, personalitatea Profesorului Theodor Nikolaou, aceasta ar trebui să cuprindă următoarele: Profesorul excepțional; Teologul ortodox exemplar; Omul de cultură de largă respirație; Nikolaou fondatorul; Părintele model și, nu în ultimul rând, Prietenul și sfetnicul de nădejde ș.a. Toate acestea le-am putut constata din 1978, când l-am cunoscut, la Bonn, și mai ales, în perioada 2005-2019, cât am predat la Institutul Teologic Ortodox din München, tocmai la invitația sa de a-i prelua cursurile de Istorie și Patristică. La acestea trebuie neapărat adăugate consecvența cu care s-a angajat în promovarea teologiei ortodoxe în Occident, deschiderea manifestată față de teologii români, sprijinul nemijlocit acordat profesorilor, doctoranzilor, masteranzilor și studenților Facultății noastre, prelegerile magistrale ținute la Cluj. Pentru toate acestea și multe altele, recunoștința noastră îi va rămâne pururea vie, iar rugăciunile noastre îl însoțesc acum, la plecarea sa la Domnul.

Bunul Dumnezeu să-l odihnească în pace și cu dreptii să-l numere!

Comunicat de Presă

10.02.2023

Noi hotărâri ale Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

Ln ziua de joi, 9 februarie 2023, în Aula Magna „Teoctist Patriarhul” din Palatul Patriarhiei, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, s-a desfășurat ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Sfântul Sinod l-a ales, prin vot secret, pe Preacuviosul Părinte Arhimandrit Gherontie Ciupe ca *Arhiereu-vicar al Episcopiei Devei și Hunedoarei*. Noul Arhiereu-vicar va purta titulatura de *Preasfințitul Părinte Gherontie Hunedoreanul*. Hirotonia întru arhiereu va avea loc la Deva în ziua de duminică, 19 februarie 2023.

În cadrul aceleiași ședințe au mai fost luate următoarele hotărâri:

1. Declararea anului 2024 în Patriarhia Română ca *Anul Omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor și Anul comemorativ al tuturor Sfinților tămăduitori fără de arginți*;
2. Aprobarea programului *Întâlnirii Internaționale a Tineretului Ortodox (ITO 2023)*, eveniment care va avea loc la Timișoara în perioada 31 august – 3 septembrie 2023;
3. Aprobarea textului *Acatistului Sfântului Cuvios Porfirie Cavescolivitul (2 decembrie)* și a includerii acestuia în cărțile de cult ale Bisericii Ortodoxe Române;
4. Aprobarea textului *Službei Sfinților Cuvioși Varsanufie și Ioan din Gaza (6 februarie)* și a includerii acestuia în cărțile de cult ale Bisericii Ortodoxe Române;
5. Aprobarea recunoașterii autocefaliei acordată Bisericii din Republica Macedonia de Nord cu numele de „*Arhiepiscopia de Ohrida și a Macedoniei de Nord*”, cu sediul la Skopje”, de către Patriarhia Serbiei prin *Tomosul sinodal* emis în data de 5 iunie 2022. Întâistătorul ei va fi pomenit cu titulatura „*Preafericitul Părinte Ștefan, Arhiepiscopul Ohridei, Skopjei și Macedoniei de Nord*”;
6. Aprobarea organizării la nivelul Patriarhiei Române a unei colecte pentru victimele afectate de cutremurul recent din Turcia și Siria.

În legătură cu situația parohiilor ortodoxe românești din zona Bucovinei de Nord, aflate în jurisdicția Bisericii Ortodoxe Ucrainene, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române își menține ferm poziția favorabilă respectării drepturilor și libertăților comunităților românești din toată Ucraina, după cum sunt respectați ucrainenii din toată România.

Sfântul Sinod a luat la cunoștință rezultatele activității social-filantropice ale Bisericii Ortodoxe Române din anul 2022, acestea indicând suma de 339.925.775 lei (aproximativ 69.000.000 euro), în aceasta fiind cuprinsă și suma de 42.904.050 lei oferită pentru sprijinirea refugiaților din Ucraina.

Biroul de Presă al Patriarhiei Române

Preotul Șoptirean Gheorghe de la Jichișul de Sus a trecut la cele veșnice (1948-2023)

Pr. Pop Silviu

Preotul Șoptirean Gheorghe s-a născut la 4 ianuarie 1948 în comuna Aluniș, jud. Cluj în familia Izidor și Maria născută Tarța.

Școala elementară a făcut-o în Aluniș. Se înscrie la Seminarul Teologic din Cluj-Napoca. După absolvire continuă studiile la Institutul Teologic de Grad Universitar din Sibiu, promoția 1971. Anul următor se căsătorește pe 5 Iunie 1972, cu Ana Haranguș, născută la 10 August 1952 în Jichișul de Sus, în familia Haranguș Chelemen și Eugenia.

Este hirotonit în 28-29 iulie 1972 în Cluj-Napoca de vrednicul de pomenire Arhiepiscop Teofil Herineanu. Este numit preot la Jichișul de Sus cu Filia Șigău, unde slujește de la hirotonire până la pensionare. Sunt puține cazurile, nu doar la nivel de Eparhie, ci și de Patriarhie, în care un preot să slujească de la hirotonire până la pensionare în aceeași comunitate euharistică.

Este hirotesit iconom la 13 iulie 2003.

În familia părintelui s-au născut trei copii: Adrian-Ovidiu născut la 26 august 1973, Adina Crina născută la 26 iunie 1978 și Paul Eliodor, născut la 14 ianuarie 1980.

Se pensionează la sfârșitul anului 2010, cu 12 ani înainte de mutarea sa la Domnul. A locuit după pensionare în Jichișul de Sus unde și-a construit și casă personală.

În ziua de Bobotează a anului 2023 a slujit la Sfânta Liturghie, alături de actualul preot Nemeti Paul-Ilie, au sfințit apa după rânduiala din ziua Botezului Domnului, s-a întors acasă și până doamna preoteasă a mers la bucătărie să încălzească mâncarea, părintelui i-a venit rău, au chemat ambulanța, l-au resuscitat, dar nu s-a mai putut face nimic. Au constatat decesul, cu diagnosticul stop cardiac. Iata cum ziua nașterii și-a dat mâna cu ziua morții părintelui Gheorghe.

Șoptirean Gheorghe

Slujba înmormântării a avut loc luni, 9 ianuarie 2023, după ce la ora 11 s-a săvârșit Sfânta Liturghie de către P.C. Pr Ioan Bufta, Protopopul Dejului, în sobor de preoți, răspunsurile fiind date de către surorile și maicile de la Mănăstirea Cășiel, unde părintele mergea din când în când și slujea, simțindu-se bine. La ora 13 a început slujba prohodului săvârșită de către Preasfințitul Părinte Episcop-Vicar Benedict Bistrițeanul, delegatul Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei, înconjurat de un frumos sobor de 30 de preoți și diaconi.

La sfârșitul înmormântării Preasfinția Sa a rostit un cuvânt de mângâiere pentru familie și cei prezenți, subliniind sublimitatea slujirii preotești în lumea de azi. În cazul unui preot sunt multe lucruri care se văd, el este prezent la toate evenimentele dintr-o parohie, el se vede, nu poate avea o activitate privată, chiar dacă este într-un sat mic. Sunt însă foarte multe lucruri din viața preotului care nu se văd: nu se văd ingenungherile lui pentru credincioșii săi, pentru familia sa, pentru cei care vin și lasă un pomelnic, cu niște bănuți acolo... Spunea cineva că pâinea preotului este amară pentru că este însoțită de lacrimile celor ce suferă și lacrimile lor le pun în mâinile slujitorilor altarelor. Nu se vede când ingenunghiază în casa lui, nu se vede când pomenește la Proscomediar, scoțând părțile și rostind numele celor care dau pomelnice. Nici cei apropiați ai preotului nu știu lucruri despre el, care se desfășoară în tăcerea minții și inimii sale.

În continuare, Preasfinția Sa a arătat că viața unui preot este descrisă nu de un teolog, ci de un scriitor și se potrivește cu ceea ce este preotul în general și cel de la sat în mod special.

„În fiecare parohie este un om care este al tuturor, este chemat ca martor, ca sfătuitor, ori ca reprezentant în toate actele vieții, care ia pe om de la sânul mamei sale și nu-l lasă decât la mormânt, care binecuvintează și sfințește leagănul, nunta, patul morții și sicriul. Un om pe care copilașii se obișnuiesc a-l iubi, a-l venera și a se teme firește de el, pe care chiar necunoscuții îl numesc PĂRINTE, la picioarele căruia creștinii merg să depună mărturisirile lor cele mai intime. Un om care prin starea lui este martor al tuturor nenorocurilor sufletești și trupești, mijlocitor între bogăție și sărăcie, care vede pe cel bogat și pe cel sărac bătând la ușa sa rând pe rând. Cel bogat pentru a-i lăsa milostenia-n ascuns, cel sărac pentru a o primi fără a se rușina, care fără nici-o diferențiere ține la toate clasele sociale, recomandă religia iubirii la oameni...”

În încheiere Preasfinția Sa a adresat cuvinte de condoleanțe familiei și de binecuvântare din partea Părintelui Mitropolit Andrei.

A luat cuvintele iertăciunii părintele protopop, de la familie, rudeni cunoscuți și de la preoții de slujire, după care trupul neînsuflețit a fost dus și înmormântat în pământul socrilor săi din Jichișul de Sus, în mormântul pregătit încă din anul trecut, acolo unde își așteaptă Învierea cea de apoi.

Părintele Gheorghe a fost sacerdotul care în tot ceea ce făcea se ghida după două principii: frica de Dumnezeu și rușinea față de oameni, așa cum Sfântul Apostol Pavel spunea că două lucruri se străduia să împlinească în viața sa: să aibă conștiința curată înaintea lui Dumnezeu și-n fața oamenilor. Când acestea le-ai împlinit, nu te mai gândești la alte lucruri rele din lumea aceasta și la consecințele lor.

Acum când a plecat dintre noi, blândul păstor să dea răspuns în fața nemitarnicului Judecător pentru sufletul său și toată turma încredințată lui spre păstorire, cum a lucrat la mântuirea ei îi vom zice: „Dormi în pace suflet blând, / Noi nu te vom uita nicicând”.

† Macarie Drăgoi, *În misiune pe tărâmul vikingilor. Mărturiile unui episcop pelerin*, Editura Polirom, Iași, 2022, 287 p.

În vara anului 2018, când împlinea un deceniu de slujire și pastorație arhierască în Scandinavia, părintele episcop Macarie Drăgoi publica un volum cu un titlu poetic sugestiv pentru misiunea desfășurată în Europa de Nord: „Să topim ghețarii sufletului! 10 ani cu Hristos în Scandinavia”. Dedicată „fraților și surorilor în Hristos din Scandinavia românească, ca smerit îndreptar în pelerinajul nostru spre Patria cerească”, lucrarea surprinde mai ales dimensiunea apostolică și învățătoarească a unui ierarh, de a-1 vesti pe Mântuitorul Iisus Hristos și de a propovădui Evanghelia Sa drept învățând cuvântul adevărului, și cuprinde dialoguri cu jurnaliști români despre misiunea desfășurată în Europa de Nord, predici și meditații rostite în duminici, sărbători și cu diverse prilejuri liturgice, pastoralele la Crăciun și la Paști redactate în cei zece ani, precum și o serie de cuvântări festive, articole și însemnări publicate în „Candela Nordului”, revista eparhială editată începând cu anul 2008 la Stockholm. În predoslovie a volumului, episcopul Macarie făcea următoarea confesiune: „Iată, pribegia a adus mii și mii dintre frații noștri români și în ținuturile scandinave, chiar până dincolo de Cercul Polar, în Svalbard și în Groenlanda. Ei trăiesc, muncesc, iubesc și aduc pe lume copii aici, în străinătate (...), împreună-viețuirea mea printre frații mei români, dar și printre cei între care locuim, este pentru și în Hristos. (...) Sunt un episcop pelerin, care neîncetat și pretutindeni îmi port pe spate desaga cu Sfintele Odoare, ca pe o cruce a slujirii”². Îmbrățișată cu dragostea și sinceritatea unei inimi curate de copil, această cruce a slujirii arhieresti a rodit în chip frumos și bogat, trezind ecouri pozitive nu numai în rândurile românilor din Europa de Nord, ci și a celor din țară, toți cei cu care interferează Preasfințitul Macarie simțindu-i căldura sufletească, ascultându-i cuvântul pomit din inimă și apreciindu-i empatia față de durerile și problemele lor.

Prin noua sa carte, publicată în toamna anului trecut la editura Polirom din Iași, episcopul Macarie Drăgoi oferă o altă mărturie despre slujirea sa printre românii din Europa de Nord. Este vorba despre o mărturie de suflet a unui episcop pelerin, după cum o spune încă din prima frază a Cuvântului înainte: „Iubite cititorule, întâmplările și oamenii pe care i-am cuprins în aceste mărturii mi-au pătruns în suflet și au rămas în memoria afectivă a celor cincisprezece ani petrecuți deja în misiune pe tărâmul vikingilor (...). În cei doi ani haotici ai crizei pandemice am avut nedoritul răgaz de a cugeta și de a readuce la lumină multe asemenea amintiri de suflet provenite din trăirile, împlinirile, greutățile și încercările mele de episcop pelerin în diaspora românească din Europa de Nord și din alte locuri”. Mai departe, autorul subliniază că nu este vorba nici despre un exercițiu memorialistic sau literar, nici despre o cronică cu pretenții istoriografice, deși în timp cartea va căpăta și astfel de valențe, ci este înainte de toate o mărturie despre pronia lui Dumnezeu și despre credința lucrătoare prin iubire, care nu pot fi ascunse sub obroc, ci împărtășite cu cât mai mulți creștini în scopul primenirii și fortificării credinței: „Și m-am gândit că ar fi de folos să le aștern în scris, spre a le împărtăși cu tine. Să așez toate aceste înscrisuri ale «degetului» lui Dumnezeu și înaintea inimii tale, spre pildă, pentru a-ți reaminti la rândul-ți, în propria existență, multiplele prilejuri în care L-ai trăit pe Cel ce este în împrejurările concrete ale vieții” (p.5-6).

Episcopul Macarie coboară din amvon și de la catedra oficiului arhieresc pășind în cetate și întru chipul rolul pelerinului, scriind cu o sinceritate debordantă din perspectiva păstorului călător, aflat mereu între păstoriții săi, dar mai ales alături de ei, ascultându-le păsurile și suspinurile, consolându-i, încurajându-i, îmbărbătându-i, vizitându-i în cele mai îndepărtate colțuri ale Europei de Nord și dincolo de cercul polar, răspunzându-le la mesaje, telefoane și la emailuri, corespondând cu ei, ducându-L și împărtășindu-L pe Hristos în inimile și conștiințele celor aflați în nevoi și în situații limită, în închisori și azile, pe paturi de spital și în risipire. Cartea poate fi lecturată și ca o spovedanie a unui arhipăstor, care relatează cu un vădit talent literar și cu o evidentă sensibilitate a inimii despre poveștile de viață ale unor compatrioți plecați peste mări și țări pentru câștigarea unui trai mai bun, dar fără a anticipa provocările care-i așteaptă, înstrăinarea pe care o vor experia și pericolele la care se vor expune. Din provocările și dificultățile diasporei și a poveștilor relateate nu lipsesc veritabile tragedii, precum cazul din 2018 al morții lui Gheorghe Hortolomei-Lupu, un băcăuan ajuns om al străzii în Suedia și omorât în bătaie de către doi adolescenți suedezi, a decesului unor români răpuși de cancer sau a familiilor – nu numai a celor mediatizate la noi, precum Bodnariu, Nan și Smicală – cărora autoritățile scandinave le-au luat copiii minori, declanșând un val nesfârșit de procese, alienare și drame personale care au marcat viețile a zeci de copii și părinți. Preîntâmpinând interogațiile unor cititori care s-ar putea întreba de ce relatează aceste povești dramatice de viață, autorul afirmă fără ezitare: „Oamenii trebuie să știe! Nu merită să-ți riști familia, sufletul, poate chiar și mântuirea, pentru visul iluzoriu al unei vieți «bune», oriunde ar fi ea” (p.192). Trebuie să subliniez aici că episcopul nu judecă și nu condamnă, ci constată o realitate dureroasă pe care nu o cosmetizează, ci o relatează și o deplânge. Din fericire, pentru toate aceste cazuri și exemple de români ajunși în situații limită, pe care din păcate autoritățile statului român i-au uitat cu desăvârșire, episcopul Macarie a reprezentat un reazâm și un strop de speranță, sau prin cuvintele membrilor unei familii de români din Göteborg: „Ați fost o rază de lumină în tot întunericul ultimelor luni” (p.252). Ce compliment mai frumos rostit de un credincios la adresa arhipăstorului său?! Ce împlinire minunată a cuvintelor Mântuitorului: „Voi sunteți sarea pământului” și „lumina lumii” (Matei 5, 13-14)!

Pe lângă aceste cazuri dramatice, episcopul Macarie relatează și despre o serie întreagă de exemple, situații și destine fericite, de români realizați, de compatrioți împliniți pe plan material și spiritual, de suedezi, danezi și norvegieni convertiți la Ortodoxie, apoi despre bucuria duhovnicească trăită în apropierea și în compania unor personalități ecleziastice, culturale și politice românești și scandinave, despre întâlnirile providențiale cu părinți îmbunătățiți din Muntele Athos și din Statele Unite ale Americii, despre lucrarea minunată a Maicii Domnului și a unor sfinți în viețile credincioșilor, despre monahismul scandinav și unele figuri luminoase ale creștinismului acestor ținuturi din primul mileniu, despre legătura sa sufletească cu familia regală a României și despre salvarea a cinci gospodării tradiționale din satul său natal, Spermezeu, județul Bistrița-Năsăud. Prin restaurarea, conservarea și mutarea acestora în muzeele etnografice de la București, Sibiu, Cluj-Napoca și Pitești, Preasfințitul Macarie se evidențiază între ierarhii români contemporani nu doar ca un mare iubitor al lumii satului românesc, despre care a și scris pagini nemuritoare, ci mai ales ca salvator al patrimoniului nostru național, ca exemplu de urmat pentru toți cei ce iubesc valorile ancestrale, materiale și spirituale, ale poporului român.

Nu pot încheia această scurtă cronică fără a observa că volumul Preasfințitului Macarie Drăgoi este o lucrare unicată în literatura noastră teologică și spirituală contemporană, episcopul românilor din Europa de Nord fiind primul ierarh român din diaspora care publică o asemenea carte în care relatează cu sinceritate o mare parte a experiențelor sale pastorale trăite pe tărâmul rece și ostil al vikingilor, unde a fost trimis de Dumnezeu să aducă vestea cea bună a Evangheliei.

Dr. Mircea-Gheorghe Abrudan

¹ † Macarie, Episcopul românilor din Europa de Nord, *Să topim ghețarii sufletului! 10 ani cu Hristos în Scandinavia*, Editura Sophia, București, 2018, 455 p.

² *Ibidem*, p. 11.

† **BENEDICT BISTRITĂNUL**
EPISCOP-VICAR AL ARHIEPISCOPIEI
VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI

Februarie 2023

1 februarie

Examinează studenții anului III la Disciplina „Călăuzire și paternitate duhovnicească”.
 Program de audiențe la birou.

2 februarie

Săvârșește Sfânta Liturghie în Biserica Întâmpinarea Domnului din Municipiul Cluj-Napoca, cu ocazia hramului. Rostește predica tematică intitulată: „Biserica, întâlnirea dintre generații”. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Ciui, Protopop de Cluj II.

3 februarie

Program de audiențe la birou.

4 februarie

Face o vizită în satul natal.

5 februarie

În Duminica a XXXIII-a după Rusalii, a Vameșului și a Fariseului, săvârșește Sfânta Liturghie în Biserica Așezământului pentru vârstnici Sfântul Vasile cel Mare din Bistrița. Rostește predica tematică intitulată: „Despre smerenie, pentru omul contemporan”. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Vidican, Protopop de Bistrița.

6 februarie

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

Examinează studenții înscriși la cursul „Teologia experienței la Sfântul Macarie Egipteanul, Sfântul Isaac Sirul și Sfântul Simeon Noul Teolog”, din cadrul programului de master de la Facultatea de Teologie Ortodoxă.

8 februarie

În Aula Magna „Teoctist Patriarhal”, a Palatului Patriarhal din București, participă la slujba de Te Deum și la ședința anuală de lucru a Adunării Naționale Bisericești.

9 februarie

Participă la ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, prezidată de Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhal Bisericii Ortodoxe Române.

10 februarie

Program de audiențe la birou.

11 februarie

Slujește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive.

Oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Teofil Filip Bucevschi, fiul Pr. Cătălin Bucevschi, în Biserica Sfinții Arhangheli Mihai și Gavriil din Câmpia Turzii. Rostește la final un scurt cuvânt de învățătură.

12 februarie

În Duminica a XXXIV-a după Rusalii, a Întoarcerii Fiului Risipitor, săvârșește Sfânta Liturghie în sobor de preoți și diaconi la Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca. Rostește predica tematică intitulată: „Dragostea lui Dumnezeu și familia”.

Seara, la Casa de cultură a studenților „Dumitru

Fărcaș” din Cluj-Napoca, participă, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, la concertul caritabil organizat pentru strângerea de fonduri în vederea demarării lucrărilor la Centrul de îngrijiri paliative pediatrie Sfântul Hristofor din Sânnicoara al Arhiepiscopiei Clujului.

13 februarie

Cu ocazia zilei de naștere, slujește Sfânta Liturghie la Paraclisul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

18 februarie

Seara, în Catedrala „Adormirea Maicii Domnului” din Deva, alături de soborul arhieresc condus de Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, Arhiepiscopul Alba-Iuliei, participă la slujba Vecerniei și a Ipostsifierii PCuv. Arhim. Gherontie Ciupe, arhieru vicar ales al Episcopiei Devei și Hunedoarei.

19 februarie

În Duminica Înfricoșatei Judecăți, slujește Sfânta Liturghie alături de ierarhii prezenți, în frunte cu Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Laurențiu, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, la hirotonia întru Arhieru-vicar al Episcopiei Devei și Hunedoarei a PCuv. Arhim. Gherontie Ciupe.

20 februarie

PS Episcopul Vicar Benedict Bistrițeanul, oficiind Sfânta Liturghie în Paraclisul cu hramul Sfântul Ierarh Nicolae al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, 13 februarie 2023.

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

Examinează, în sesiunea de restanțe, studenții înscriși la cursul „Teologia experienței la Sfântul Macarie Egipteanul, Sfântul Isaac Sirul și Sfântul Simeon Noul Teolog”, din cadrul programului de master de la Facultatea de Teologie Ortodoxă.

21 februarie

Înregistrează online la Radio Trinitas o emisiune legată de rugăciunea Sfântului Efrem Sirul rostită pe perioada Postului Mare.

22 februarie

Program de audiențe la birou.
 Face o vizită pe șantierul de la Mănăstirea Sfânta Elisabeta din Cluj-Napoca.

23 februarie

Participă la ședința de lucru cu protopopii din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, prezidată de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei.

În sala mare a Centrului de Cultură Urbană din Parcul Central al Municipiului Cluj-Napoca, participă, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, la prezentarea și lansarea volumului de poeme „Rana ascunsă a fiecărei zile”, semnat de Horia Bădescu, cu ocazia împlinirii vârstei de 80 de ani.

Examinează studenții anului III la Disciplina „Călăuzire și paternitate duhovnicească”, sesiunea restanțe.

La Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, participă la ședința de lucru a Departamentului Facultății.

24 februarie

Program de audiențe la birou.

În Biserica Așezământului pentru vârstnici Sfântul Vasile cel Mare din Bistrița, oficiază slujba înmormântării adormitei întru Domnul, Ecaterina Moldovan, mama Pr. Sorin Moldovan, slujitorul așezământului. Rostește un cuvânt de mângâiere.

25 februarie

Slujește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive.

În Paraclisul Sfântul Nicolae al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, slujește Sfânta Taină a Botezului pentru gemenii Matei și Andreea Șeulean. Rostește la final un scurt cuvânt de învățătură.

Seara, în Aula Facultății de Teologie Ortodoxă, participă la festivitatea aniversării a 10 ani de la înființarea

Asociației Tinerilor Creștini Ortodocși Români (ATCOR) Cluj. Rostește un cuvânt de felicitare.

26 februarie

În Duminica Izgonirii lui Adam din Rai, săvârșește Sfânta Liturghie în Biserica Sfântul Ilie din Bistrița. Acest locaș de cult adăpostește, în fiecare duminică, comunitatea surzilor din Bistrița, care participă la Sfânta Liturghie în limbaj mimico-gestual. Rostește predica tematică intitulată: „În ascuns”. Din încredințarea Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, ridică la rangul de iconom pe Pr. Vasile Cătălin Mileșan, slujitorul comunității surzilor din Bistrița. Oferă „Ordinul Sfinții Martiri Năsăudeni” domnului Florin Grigore Font, „Or-

dinul Episcop Nicolae Ivan” domnului Radu Țărmure și diplome de aleasă cinstire.

27 februarie

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

Seara, la Catedrala Mitropolitană, slujește Pavecernița Mare în cadrul căreia este citită prima parte a Canonului cel Mare al Sfântului Andrei Cretanul. Rostește la final cuvânt de învățătură.

28 februarie

Face o vizită la Centrul de îngrijiri paliative Sfântul Nectarie. Oficiază slujba Parastasului pentru cei adormiți în cursul lunii februarie. Vizitează și îmbărbătează beneficiarii aflați pe patul de suferință.

Slujește Pavecernița Mare în cadrul căreia citește a doua parte a Canonului cel Mare în Biserica studenților din complexul studențesc Hașdeu. Rostește la final predica.

A consemnat Arhid. Sergiu Iustin Pop, secretar de cabinet

† **ANDREI**
MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI
SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertzieni”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri și vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Februarie 2023

1 februarie: În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează comisia de examinare a candidaților participanți la concursul pentru ocuparea postului de preot la parohiile Mociu II (protopopiatul Cluj I) și Măhal (Protopopiatul Gherla).

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

2 februarie (Întâmpinarea Domnului): În Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Turda (parohi: Prot. Alexandru Rus și Pr. Grigore Marchiș), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește într-un diacon, pe tânărul Alexandru Gabriel Creța. Acordă domnului primar, Cristian Octavian Matei, „Gramata Mitropolitană, însoțită de Sfânta Scriptură, cartea de căpătâi a creștinului”. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

Face o vizită pe șantierul capelei din incinta Cimitirului Eparhial „Sfântul și Dreptul Lazăr” de pe Calea Turzii din Cluj-Napoca (coordonator: Pr. Florin Mărginean).

3 februarie: Examinează prima serie a studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, la disciplina Spiritualitate Ortodoxă.

La sediul filialei Bistrița a Asociației „Filantropia Ortodoxă” (coordonator: Pr. Marius Ioan Pintican), în cadrul manifestărilor organizate cu prilejul anului declarat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române ca fiind Anul omagial al pastorației persoanelor vârstnice, cu prilejul hramului Centrului de zi pentru vârstnici „Sfinții Simeon și Ana”, oficiază o slujbă de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc.

4 februarie: În biserica din Rebra, protopopiatul Năsăud, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Maria Ioana, fiica părintelui paroh Doru Plăian. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

5 februarie: În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește într-un preot, pe seama parohiei Mociu II, protopopiatul Cluj I, pe diaconul Alexandru Gabriel Creța.

La finalul Sfinții Liturghii, oficiază slujba Parastasului pentru vrednicii de pomenire ierarhi ai Clujului, Nicolae Episcopul și Bartolomeu Mitropolitul. Rostește un cuvânt evocator.

Se reculege preț de câteva clipe în Cripta Ierarhilor de la demisolul Catedralei Mitropolitane. Oficiază o scurtă slujbă funebră.

În sala de festivități a Complexului „Chios” din Parcul Central din Cluj-Napoca, participă, în direct, la emisiunea „Vine Cluju’ pe la voi”, de la postul TVR Cluj.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hirotonește într-un duhovnic pe PC Pr. Daniel Mocanu de la Paraclisul Facultății de Teologie.

6 februarie: Face o vizită la sediul protopopiatului Dej în vederea rezolvării unor probleme administrative.

Face o vizită pastorală în parohia Ilva Mare, protopopiatul Năsăud (paroh: Pr. Cristian Lupșan).

7 februarie: La ceas de seară, în sala mare a Căminului Cultural din localitatea Albești, județul Constanța, oficiază o slujbă funebră la căpătâiul adormitului într-un Domnul, Gheorghe Moldovan, fost primar al comunei și fratele arhimandritului Nicolae, starețul Mănăstirii Nicula, județul Cluj. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este însoțit de PC Pr. Ioan Bufta, protopopul Dejului.

8 februarie: În Sala „Europa Christiana” din Palatul Patriarhal din București, în deschiderea ședinței de lucru a Adunării Naționale Bisericești, asistă la slujba de Te-Deum.

În Sala „Teoctist Patriarhal” din Palatul Patriarhal, participă la ședința de lucru a Adunării Naționale Bisericești.

În capela mortuară din Cimitirul „Bellu Ortodox”, în calitate de delegat al Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, oficiază slujba înmormântării adormitului într-un Domnul, Academician Emil Răzvan Theodorescu, fost vicepreședinte al Academiei Române. Dă citire mesajului de mângâiere trimis de către Părințele Patriarh Daniel.

9 februarie: În Sala „Europa Christiana” din Palatul Patriarhal din București, în deschiderea ședinței de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, asistă la slujba de Te-Deum.

În Sala „Teoctist Patriarhal” din Palatul Patriarhal, participă la ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

10 februarie: Examinează cea de-a doua serie a studenților din anul IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, la disciplina Spiritualitate Ortodoxă.

Inspectează stadiul lucrărilor efectuate la amenajarea curții interioare a Centrului Eparhial.

11 februarie: În biserica din Borleasa, protopopiatul Beclean, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Matei Andrei, fiul părintelui paroh Andrei Dan. Rostește un cuvânt de învățătură.

Face o vizită în biserica parohiei Dej II (parohi: Pr. Alexandru Cătălin Feier și Pr. Emil Sabadăș), în vederea pregătirii slujbei de resfințire a Sfântului Locaș.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

La Opera Română din Cluj-Napoca, asistă la cea de-a 26-a ediție a „Balului Operei”. Este însoțit de domnul Eugen Adrian Truța, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

12 februarie: În Biserica „Sfântul Apostol Toma” din cartierul clujean Mărăști (parohi: Pr. Dănuț Goga și Pr. Marius Dan Goga), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește într-un preot, pe seama parohiei Măhal, protopopiatul Gherla, pe diaconul Onișor-Gabriel Cîmpean.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei, oficiind Sfânta Liturghie în Biserica „Sfântul Ierarh Nicolae” din Sângeorz-Băi, protopopiatul Năsăud, 26 februarie 2023.

13 – 17 februarie: Efectuează o călătorie în Ungaria și Austria. Vizitează obiective culturale și bisericești din cele două țări. Este însoțit de PC Pr. Dumitru Boca, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și de domnul secretar eparhial Eugen Adrian Truța.

18 februarie: În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

19 februarie: În biserica din Sebiș, protopopiatul Bistrița, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Conferă părintelui paroh, Pr. Ciprian Frățilă, Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” pentru merite, iar domnului Gheorghe Ivan Mihai, primarul comunei Șieut, îi conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” pentru merite. Conferă Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni” doamnei preotese Claudia Frățilă, domnului viceprimar Florin-Ionel Simionca și domnului col. (r.) Gelu Emil Bumb.

Oficiază slujba de sfințire a noului Monument al eroilor (amplasat în fața bisericii din Sebiș) și cea a Parastasului pentru eroi. Rostește un cuvânt duhovnicesc și asistă la ceremonialul cultural și militar organizat cu acest prilej. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

În capela mortuară a cimitirului din Bistrița, oficiază slujba înmormântării adormitei într-un Domnul, Letiția, bunica părintelui Marius Ioan Pintican, directorul filialei Bistrița a Asociației „Filantropia Ortodoxă”. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia,

Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hirotonește într-un duhovnic pe PC Pr. Alexandru Gabriel Creța, de la parohia Mociu II, protopopiatul Cluj I.

20 februarie: La Muzeul Mitropoliei de la demisolul Catedralei din Cluj-Napoca, acordă un interviu postului TVR Cluj, cu referire la personalitatea Mitropolitului Bartolomeu Anania.

21 februarie: Face o vizită pe șantierul Bisericii „Sfântul Grigorie Palama” a parohiei Gilău III, protopopiatul Cluj I (paroh: Pr. Vasile Bandrabulă).

Face o vizită la Mănăstirea „Sfântul Vasile cel Mare” de la Someșul Cald, protopopiatul Huedin. Se întâlnește cu obștea. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

22 februarie: Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii din Cluj-Napoca. Este însoțit de domnul Sorin Augustin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Mântuitorului Hristos și rostește un cuvânt de învățătură.

23 februarie: În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial, cu participarea părinților protopopi din Arhiepiscopia. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Sala „Nicolae Ivan” din incinta Centrului Eparhial, prezidează ședința anuală a membrilor C.A.R. din cadrul Arhiepiscopiei Clujului. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

În Clădirea „Casino” din Parcul Central din Cluj-Napoca, participă la momentul festiv al lansării volumului „Rana ascunsă a fiecărei zile”, din seria de autor Horia Bădescu. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Cornel Gheorghe Coprean, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

24 februarie: La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, reexaminează restanțierii din anul IV la disciplina Spiritualitate Ortodoxă.

Pe platoul de instrucție din incinta Școlii de Poliție „Septimiu Mureșan” din Cluj-Napoca, participă la solemnitatea depunerii jurământului de credință față de țară, de către o nouă generație de elevi care încep cursurile de pregătire. Rostește rugăciunea de consacrare a jurământului militar și un cuvânt duhovnicesc. Asistă la ceremonialul militar organizat cu acest prilej.

La împlinirea a 10 ani de existență a Asociației Tinerilor Creștini Ortodocși Cluj, în Sala „Episcop Nicolae Ivan” din incinta Centrului Eparhial, îi binecuvintează pe membrii acesteia. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, la Galeriele „Erminea” (et. 1) și „Imago” (et. 2), participă la vernisajul Expoziției „Așezare. Semne și locuri străvechi în contemporaneitate”, reprezentând lucrări semnate de peste 40 de artiști plastici profesioniști clujeni. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

25 februarie: Face o vizită la Mănăstirea „Buna Vestire” de la Cormaia, protopopiatul Năsăud. La finalul slujbei Privegherii, se întâlnește cu obștea. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

26 februarie: În Biserica „Sfântul Ierarh Nicolae” din Sângeorz-Băi, protopopiatul Năsăud (paroh: Pr. Dacian Dumitru Șanta), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Conferă doamnei Florina Tomi, dirijora corului parohial, Ordinul „Mihai Vodă”, iar doamnei dirijor secund, Daniela Cordoș, îi conferă Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”. Domnului episcop Vasile Iloaie îi conferă Ordinul „Episcop Nicolae Ivan” pentru merite.

În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Vecernia, Pavcernița Mică și rostește o cateheză. Împlinește tradiționalul ritual al Iertării de la începutul Postului Mare.

27 februarie: În Biserica „Sfântul Prooroc Ilie” din cartierul clujean Între Lacuri (parohi: Pr. Vasile Istrate și Pr. Sergiu Vasile Bălaj), slujește Pavcernița Mare cu prima parte a Canonului celui Mare al Sfântului Andrei Criteanul. Rostește un cuvânt de învățătură. Hirotonește într-un duhovnic pe PC Pr. Onișor-Gabriel Cîmpean de la parohia Măhal, protopopiatul Gherla.

28 februarie: La împlinirea a 238 ani de la supliciu martirilor Horia, Cloșca și Crișan, la monumentul acestora din proximitatea Grand Hotel Napoca, oficiază slujba Parastasului și rostește un cuvânt duhovnicesc. Asistă la ceremonialul cultural organizat cu acest prilej. Este însoțit de PC Pr. Cornel Gheorghe Coprean, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În biserica din Săndulești, protopopiatul Turda (paroh: Pr. Emanuel Vasile Rusu), slujește Pavcernița Mare cu cea de-a doua parte a Canonului celui Mare al Sfântului Andrei Criteanul. Rostește un cuvânt de învățătură.

A consemnat Arhid. Claudiu Ioan Grama

Bindecuvântare arhierescă pentru vârstnici din Arhiepiscopia Clujului

Darius Echim

Mitropolitul Andrei i-a vizitat pe beneficiarii Centrului de zi pentru vârstnici „Sfântul și Dreptul Simeon” din Bistrița

În ziua de pomenire a Sfântului și Dreptului Simeon, vineri, 3 februarie 2023, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, s-a întâlnit cu beneficiarii Centrului de zi pentru persoane vârstnice „Sfântul și Dreptul Simeon” din Bistrița, binecuvântându-i și adresându-le sfaturi și îndemnuri duhovnicești. Vizita pastorală a avut loc cu prilejul hramului și a reluării activităților centrului, precum și în contextul proclamării anului 2023, de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, ca „An omagial al pastorației persoanelor vârstnice”.

Apoi, preotul Marius Pintican, președintele Asociației „Filantropia Ortodoxă” – filiala Bistrița-Năsăud, i-a mulțumit Părintelui Mitropolit Andrei pentru prezență și binecuvântare, apoi a prezentat activitatea organizației și a subliniat faptul că grija față de persoanele vârstnice este o prioritate în cadrul Asociației.

Pe lângă Centrul de zi pentru persoane vârstnice din Bistrița, în cadrul Asociației, pe teritoriul județului Bistrița-Năsăud, pastorația persoanelor vârstnice este concretizată și prin cele trei centre rezidențiale pentru persoane vârstnice: Centrul „Sfinții Ioachim și Ana” din localitatea Cușma, Centrul „Sfântul Filaret cel Milostiv” din Târlăuș și Centrul „Sfinții Zaharia și Elisabeta” din Maieru.

Alături de cei aproximativ 40 de beneficiari ai Centrului de zi pentru persoane vârstnice, la eveniment au fost prezenți angajații Asociației, colaboratori, voluntari, clerici, precum și oficialitățile locale și județene.

La finalul întâlnirii, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei le-a oferit beneficiarilor daruri și cărți de rugăciune.

Scurt istoric

Centrul de zi pentru vârstnici „Sfântul și Dreptul Simeon” din Bistrița a fost inaugurat în data de 25 februarie 2014,

loc diverse activități distractive, creative și spirituale, precum și îmbunătățirea calității vieții persoanelor vârstnice și prevenirea instituționalizării acestora.

Un alt proiect social din cele zece este Cantina socială „Sfânta Muceniță Filofteia” din Bistrița, inaugurată tot în data de 25 februarie 2014, împreună cu Centrul de zi pentru vârstnici, funcționând în aceeași locație. Zilnic, de luni până vineri, cantina oferă hrană caldă pentru 100 de persoane nevoiașe din municipiu, printre care se află și o parte din beneficiarii Centrului de zi pentru vârstnici.

În prezent, Arhiepiscopia Clujului are 56 de proiecte și programe sociale, care acordă adăpost, hrană, îmbrăcăminte, medicamente, îngrijiri medicale și paliative, educație copiilor și tinerilor, alină suferințele celor bolnavi și dau speranță acolo unde nu mai este. Astfel, anul trecut, prin unitățile de cult, asociațiile și fundațiile eparhiale, în scop filantropic a fost cheltuită suma totală de 24.782.563 lei, de care au beneficiat 17.523 de persoane.

Centrul pentru vârstnici din Bistrița și Popești

Tot în contextul Anului omagial al pastorației persoanelor vârstnice, în Duminica a 17-a după Rusalii (a Caneencei), 29 ianuarie, Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, i-a binecuvântat pe beneficiarii Centrului pentru vârstnici din localitatea Popești, județul Cluj, și a oficiat Sfânta Liturghie în Paraclisul „Sfântul Vasile cel Mare” și „Sf. Mucenic Iulian din Tars” din cadrul așezământului. La finalul slujbei, ierarhul a participat la Simpozionul „Bucuria de a sluji”, aflat la prima ediție, manifestare organizată în memoria preotesei Juliana Schmemann, soția părintelui Alexander Schmemann, unul dintre marii liturghiști consacrați ai secolului trecut.

Evenimentul s-a desfășurat la sediul Asociației „Filantropia Ortodoxă” – filiala Bistrița-Năsăud, din Piața Unirii, nr. 9 (Clădirea Protopopiatului Ortodox Bistrița), unde Centrul de zi pentru vârstnici își desfășoară activitatea.

În deschiderea întâlnirii, Părintele Mitropolit Andrei a oficiat un Te Deum și a adresat celor prezenți un cuvânt de învățătură în cadrul căruia a îndemnat să îi cinștim pe cei bătrâni, pornind de la versetele scripturistice: „Pe cel bătrân să nu-l înfrunzi, ci să-l îndemni ca pe un părinte; pe cei tineri, ca pe frați. Pe femeile bătrâne îndeamnă-le ca pe niște mame, pe cele tinere ca pe surori, în toată curăția” (I Timotei 5, 1-2). De asemenea, ierarhul a vorbit despre credința și pilda de viață a Sfântului și Dreptului Simeon – model și ocrotitor al persoanelor vârstnice.

Totodată, Înaltpreasfinția Sa a îndemnat la empatie cu cei aflați în nevoie și i-a felicitat pe toți cei care pun în practică faptele milei creștine și s-au implicat și se vor implica în activitățile Asociației.

de către Înaltpreasfințitul Părinte Andrei și vrednicul de pomenire Episcop Vasile Flueraș (Someșanul). Este unul din cele zece proiecte sociale și medico-social-filantropice desfășurate de Asociația „Filantropia Ortodoxă” – filiala Bistrița-Năsăud, o organizație non-guvernamentală, aflată în subordinea Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, înființată în anul 2012, ca o necesitate vitală de dezvoltare a asistenței sociale în județul Bistrița-Năsăud.

Centrul de zi pentru vârstnici are un număr de aproximativ 40 de beneficiari și funcționează într-o clădire a Protopopiatului Bistrița, în Piața Unirii, nr. 9, unde își are sediul central Asociația „Filantropia Ortodoxă” – filiala Bistrița-Năsăud.

Acesta oferă posibilitatea vârstnicilor să-si petreacă timpul liber într-un mod activ și interesant, să socializeze, să își valorifice experiența de viață și să se implice în viața comunității și în proiectele asociației. Aici au

Așezământul social pentru vârstnici din Popești are o capacitate de 14 locuri. Atât așezământul, cât și capela au fost ctitorite de familia Iuliu și Veronica Șolea, în memoria fiului lor Horațiu Iulian Șolea. În cadrul Centrului este construit și un paraclis, cu hramurile „Sfântul Vasile cel Mare” și „Sf. Mucenic Iulian din Tars”, fiind sfințit la data de 1 ianuarie 2020, de către Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei. Din luna aprilie a aceluiași an se slujește în fiecare duminică și în sărbători, preotul Radu-Valeriu Bob fiind slujitor în cadrul paraclisului instituției.

De asemenea, în Duminica a 33-a după Rusalii (a Vameșului și a Fariseului), 5 februarie, Părintele Episcop-vicar Benedict a slujit la Așezământul „Sfântul Vasile cel Mare” din cadrul Centrului pentru vârstnici din Bistrița.

Așezământul religios „Sfântul Vasile cel Mare” din cadrul Centrului pentru vârstnici din Bistrița a fost înființat în anul 2000, cu binecuvântarea vrednicului de pomenire Mitropolit Bartolomeu Anania, ca o necesitate a implicării Bisericii în viața socială. Tot în anul 2000, părintele Sorin Moldovan a fost numit preot de slujire caritativă, pentru a deservi nevoile spirituale ale persoanelor vârstnice din cadrul Centrului pentru vârstnici din Bistrița.

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:

IPS Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:

PS Episcop-Vicar BENEDICT BISTRITĂNEANUL

Membri:

Consilier cultural Pr. dr. Cornel Coprean,
Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Directorul Editurii Renașterea:

Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59-96-49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095

IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800
Banca Transilvania, Cluj (Revista RENASTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:

Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:

Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:

Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea-Gelu Buta, Dacian But Căpușan,
Darius Echim, Arhid. Claudiu Ioan Grama, Cezar Login,
Protos. Maxim (Morariu), Alexandru Nemoianu, Adrian Papahagi,
Nicoleta Pălimaru, Elena Pârnu, Arhim. Simeon (Pintea),
Arhid. Sergiu Iustin Pop, Eugen Adrian Truța, Nicolae Turcan.

Foaie editată de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români, filiala Cluj-Napoca

Mereu în slujirea aproapelui prin diverse activități destinate tinerilor

Pentru orice lucru este o clipă prielnică și vreme pentru orice îndeletnicire de sub cer

Anca-Maria Bica

Linele lunii ianuarie 2023 au fost marcate de o celebrare cu totul și cu totul aparte – 12 ani de la trecerea la cele veșnice a vrednicului de pomenire Mitropolit Bartolomeu Anania, cel dintâi ierarh al nou înființatei Mitropolii de atunci a Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului. Într-un astfel de context, Asociația Studenților Creștin-Ortodocși Români, Filiala Cluj-Napoca, a organizat în seara zilei de marți, 31 ianuarie, o slujbă de pomenire în cinstea celui supranumit și „Leul Ardealului”, după care a urmat imediat și un elogiu adus acestuia de către Părintele Ciprian Neagreu – cel care a și primit de la Înaltpreasfințitul Bartolomeu ascultarea aceasta de a ridica în Campusul Universitar o Biserică a Studenților, dar și de a fi îndrumător al ASCOR Cluj.

Seara a continuat pentru tinerii ascoriști într-una din sălile de la Cantina din Campusul Universitar „B.P. Hașdeu” unde au avut prilejul de a aprofunda anumite cunoștințe despre ÎPS Bartolomeu, mai precis cele ce țin de anii de tinerețe și cei de temniță. Scopul principal a fost acela de a putea înțelege că și el, asemenea fiecăruia dintre noi, a avut decăderi și neputințe, dar cu încredere în Dumnezeu le-a biruit pe toate – izvor de foarte mare nădejde pentru tinerii din ziua de azi. Tinerii au apelat la materialele din Memoriile Înaltpreasfințitului Bartolomeu, dar și la alte texte descriptive despre acesta, iar, nu în ultimul rând, la faimosul interviu cu Eugenia Vodă. Folosindu-se de aceste materiale puse la dispoziție, ascoriștii au încercat să creioneze atât cât s-a putut frânturi din complexa personalitate a Ierarhului Cărturar.

Profitând încă de vremea de afară, ASCOR Cluj a organizat și câteva ieșiri la patinoar în perioada de sesiune – momente prielnice pentru fiecare student de a se deconecta de la atmosfera apăsătoare pricinuită de examenele care băteau la ușă.

Un alt moment de o însemnătate deosebită pentru comunitatea din jurul Bisericii Studenților a fost reluarea tradiționalelor pelerinaje pe jos care a debutat cu o peregrinare de aproximativ 16 km la

Mănăstirea Măgura Jina, la limita județelor Alba și Sibiu. Pe acest traseu, pelerinii au avut marea binecuvântare de a se bucura de peisaje impresionante pe care natura, dar și iarna – omniprezentă – le descopereau la fiecare pas. Pe măsură ce se aprofundau în străfundul pădurii, tot mai multe taine parcă le erau relevate, iar bucuria nu putea fi descrisă în cuvinte.

Pentru că, cel puțin calendaristic, primăvara se apropia cu pași repezi, studenții din ASCOR Cluj au încercat să vină în întâmpinarea ei prin organizarea mai multor ateliere practice de confecționat mărtișoare. Fiecare tânăr își puna astfel în lucru talentul care se evidenția la final prin rodul muncii mâinilor lui. După facilitarea a cinci astfel de ateliere practice, tinerii au reușit să strângă aproximativ 500 de mărtișoare pe care le-au pus în vânzare cu scopul de a strânge fonduri pentru Bursa „Sfântul Vasile cel Mare” inițiată în amintirea vrednicului de pomenire Episcop Vasile Someșeanul.

Tot cu același scop, în Duminica Lăsatului Sec de Brânză, la Biserica Studenților din Complexul Universitar „Bogdan Petriceicu Hașdeu”, s-a organizat un Târg de torturi, prăjituri și mărtișoare intitulat „Bucurie de Primăvară”. În cadrul acestui târg, orice doritor putea să aducă înaintea de începerea Sfintei Liturghii o prăjitură, un tort sau orice ar fi avut potrivit pentru tematica târgului. Chiar dacă vremea de afară ne ducea mai mult cu gândul la iarnă, oamenii nu s-au lăsat împiedicați de frigul de afară – au păstrat primăvara în suflete – și au venit să facă fapte bune sprijinind prin achizițiile făcute Bursa „Sfântul Vasile cel Mare” și prin ea fiecare student merituos sau aflat în nevoie.

Odată cu sosirea primăverii, a debutat și cea mai complexă și profundă perioadă a anului bisericesc prin frumusețea și profunzimea slujbelor – Postul Mare. În Prima Săptămână a Postului, în toate Bisericile s-a săvârșit în primele patru zile Pavcernița Mare și câte o parte a Canonului cel Mare al Sfântului Andrei Criteanul, cel mai lung canon de pocăință care se săvârșește și integral în cea de-a cincea săptămână a Postului Mare. Marți, 28 februarie, toți cei

prezenți la Slujba Canonului cel Mare s-au bucurat de prezența în mijlocul lor a Preasfințitului Părinte Benedict Bistrițeanul – un reper și un sprijin pentru tinerii de astăzi – care, la finalul slujbei, a ținut și un scurt cuvânt de învățătură pomind de la frumoasele și bogatele exemple oferite în cântările Canonului cel Mare.

Continuând tradiția serilor duhovnicești inițiată acum aproximativ 30 de ani, Asociația Studenților Creștin-Ortodocși Români, Filiala Cluj-Napoca, organizează și în acest an aceste întâlniri ziditoare pentru suflet. Cel care a deschis ciclul joilor duhovnicești în acest an a fost nimeni altul decât Părintele Ioan Cojanu, Starețul Mănăstirii „Sfântul Ioan Botezătorul” din Alba Iulia, de treizeci de ani un apropiat al generațiilor de ascoriști. Seara duhovnicească a debutat la Catedrala Mitropolitană, unde tinerii și toți cei prezenți au luat parte la cea de-a patra parte a Canonului cel Mare, la finalul căreia Părintele Ioan a și ținut un scurt cuvânt, urmat imediat de o prelegere mai amplă intitulată *Slujirea lui Dumnezeu. Calea dobândirii libertății și a dragostei* la Facultatea de Teologie Ortodoxă.

În cea de-a doua săptămână a Postului Mare, tinerii clujeni se vor bucura de prezența Preasfințitului Părinte Macarie al Europei de Nord care va lua parte începând cu ora 18:00 la slujba Pavcerniței la Catedrala Mitropolitană, iar de la ora 20:00 va susține în Aula Magna a Facultății de Teologie conferința intitulată *Înțelepciunea bătrâneții, tinerețea Crucii*. În săptămânile ce vor urma bucuriile duhovnicești vor fi la fel de mari, urmând a avea alături invitați precum: Părintele Efreem Vatopedinul (14 martie – online), Părintele Profesor Patriciu Vlaicu (16 martie), Părintele Profesor Constantin Coman (23 martie), Părintele Profesor Vasile Mihoc (30 martie) și Părintele Nicholas Saharov, nepot și ucenic al Sfântului Sofronie Saharov.

Tot în luna martie, fiind prin excelență o perioadă în care până și natura ne vorbește despre viață, Asociația Studenților Creștin-Ortodocși Români din Cluj-Napoca se va alătura mai multor organizații creștin-ortodoxe din Cluj-Napoca, dintre care amintim Asociația Prietenii Bisericii Studenților, Liga Studenților, Asociația Tinerilor Creștin-Ortodocși Români Cluj, Societatea Femeilor Ortodoxe, Asociația Filantropică „Sfântul Onufrie” sau Platforma „Împreună” Cluj în organizarea **Marșului pentru Viață**. Acesta va avea loc la data de 18 martie în Piața „Avram Iancu” din Cluj-Napoca și va debuta cu un scurt cuvânt al Înaltpreasfințitului Părinte și Mitropolit Andrei. Scopul principal al acestui eveniment este punerea în vedere a importanței vieții, a firescului unei familii și al susținerii acesteia. Tot în cadrul acestui eveniment pro-viață, voluntarii noștri vor pregăti baloane și mai multe standuri unde cei mici își pot personaliza tricouri sau unde se poate realiza *face painting* – totul în schimbul unei donații prin care ne dorim să susținem

Asociația Filantropică „Sfântul Onufrie” în ridicarea unei noi case pentru copilași. Pe scena din Piața „Avram Iancu” vor mai urca spre bucuria tuturor câteva grupuri de tineri care ne vor bucura auzul prin interpretările lor.

Un alt eveniment deosebit în această perioadă a Postului Mare este tradiționalul Pelerinaj pe Jos la Mănăstirea Nicula care va avea loc în acest an pe data de 1 aprilie. Pelerinajul Tinerilor pe Jos este o acțiune anuală dedicată Maicii Domnului și presupune parcurgerea pe jos a aproximativ 18 km de la Iclod până la Mănăstirea Nicula. Pelerinajul se află la a XII-a ediție, iar în acest an vom avea marea bucurie de a-l avea din nou alături pe Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul.

Slavă lui Dumnezeu pentru toate!

Sfântul Ioan de Kronstadt, Calea pocăinței lăuntrice. Jurnal duhovnicesc needitat, Editura Evangelismos, București, 2011

Pr. Andrei-Ciprian Pop

Ln zilele noastre, idealul sfințeniei a ajuns să înaripeze sufletele tot mai puțin, fie că vorbim despre oameni care încă nu l-au cunoscut pe Hristos-Dumnezeu, fie că ne referim la cei care se află deja în Biserică, dar care percep starea de sfințenie ca ceva străin lor, îndepărtat și imposibil de atins. În mare parte, acest lucru se întâmplă din cauza unor înțelegeri greșite și a unor idei deformate despre ceea ce presupune a duce o viață sfântă. Dacă în cazul celor depărtați de Biserică păcatele le-au pervertit mintea în așa fel, încât binele e văzut ca rău, firescul ca nefiresc, iar sfințenia e percepută în mod eronat, chiar și cei aflați în Biserică arareori conștientizează faptul că toți oamenii sunt candidați la sfințenie, că sunt așteptați să-și desăvârșească viețile tocmai în contextele în care trăiesc, în pofida faptului că acestea par neprielnice. Prin urmare, Dumnezeu, Izvorul sfințeniei, reface imaginea adevăratei sfințenii, prezentând-o într-o manieră realistă prin intermediul sfinților Săi. În prezent, o serie de resurse prețioase, precum biografii detaliate și mărturii ale sfinților despre propria lor viață, cuvintele lor transcrise, însemnări ale celor care i-au cunoscut, filme documentare ne pot ajuta să ancorăm mai puternic experiența duhovnicească în cotidian, oferindu-ne posibilitatea să percepem sfințenia ca un fapt viu, concret, tangibil.

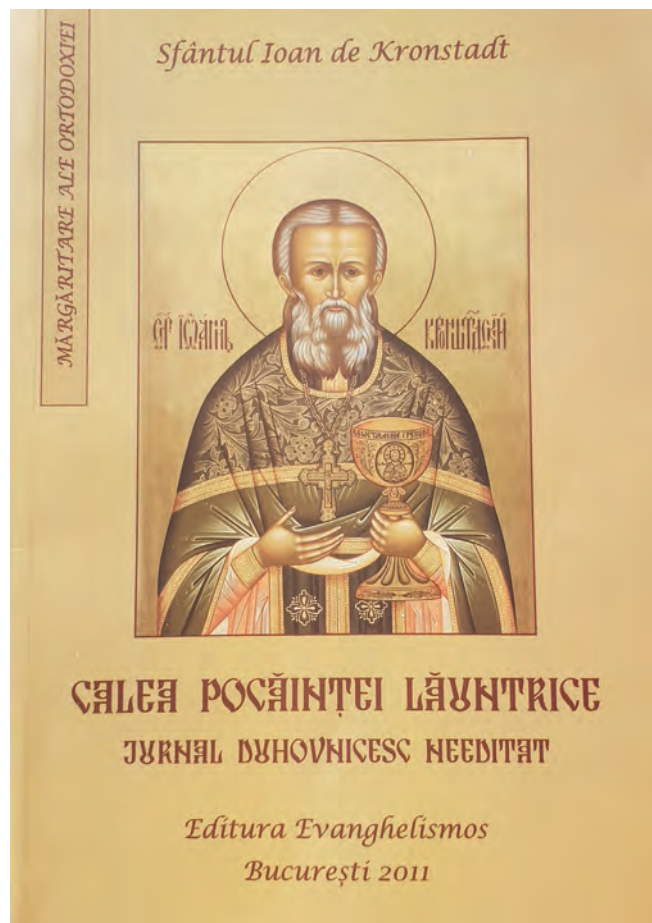
Una dintre cele mai valoroase cărți duhovnicești care se află de câțiva ani la îndemâna credincioșilor și care vorbește despre luptele sufletești ale omului contemporan este *Calea pocăinței lăuntrice*, scrisă sub forma unui jurnal de Sfântul Ioan de Kronstadt, fiind o continuare și o completare a cărții *Viața mea în Hristos*. Ceea ce face această carte-jurnal să fie o apariție cu totul inedită este faptul că ea cuprinde notițele personale ale Sfântului Ioan de Kronstadt cu privire la încercările și ispitele zilnice cu care acesta s-a confruntat de-a lungul vieții sale. Cititorului i se dă astfel șansa să cunoască un sfânt nu prin ochii altora, ci prin propriile sale mărturisiri, care copleșesc prin smerenie și sinceritate. Se conturează astfel o viziune inedită asupra sfințeniei, având ca exemplu modul în care Sfântul Ioan a acționat împotriva unor stări, ispite și gânduri chinuitoare. Armele duhovnicești de care s-a folosit sunt tocmai cele care îi sunt la îndemână și creștinului de azi: rugăciunea sinceră și pocăința neîntârziată.

Pentru ca cititorul să-și facă o imagine despre ce tipuri de lupte interioare ducea Sfântul Ioan de Kronstadt, relevante sunt câteva exemple. Într-una din mărturiile sale, Sfântul Ioan relatează că, într-o zi, l-a cuprins o răutate de neexplicat împotriva lui Vasile, citețul, pomire care l-a supărat foarte tare pe tot parcursul slujbei. Orice mișcare a citețului, felul în care își muta piciorul înainte și înapoi sau modul în care întorcea foile îi stăneau părintelui o mare furie în inimă. Însă, nelăsându-se pradă stării de mânie, cu ajutorul rugăciunii neîncetate, a reușit să se ridice mai presus de aceasta.

Altă dată, a simțit înăuntru său o apăsare foarte mare, toată ziua având o proastă dispoziție: „Nu mai găseam parcă niciun motiv să mă bucur de viață, priveam la ai mei cu suspiciune. La masă, din nou tristețe și melancolie. Pe toți m-am supărat, n-am mai fost deloc binevoitor, toți parcă-mi erau dușmani” (Sfântul Ioan de Kronstadt, *Calea pocăinței lăuntrice. Jurnal duhovnicesc needitat*, Editura Evangelismos, București, 2010, p. 50). Însă, după masă, s-a rugat lui Dumnezeu să ridice de la el patimile și ispitele, iar astfel și-a redobândit liniștea.

Odată s-a tulburat cu duhul, s-a întristat și s-a indignat atât de mult din cauză că un diacon mirosea foarte tare a vin, încât nici nu a mai putut sluji. Dar, imediat ce și-a dat seama de starea în care era, a reușit, prin aducerea aminte a propriilor slăbiciuni, să pună capăt „împunsăturilor” pe care le arunca diaconului. A conștientizat rapid că o astfel de stare e dovada lipsei de dragoste, așa că și-a spus: „Dragostea se milostivește, face rugăciuni pentru păcătos, nu se revoltă, nu-l disprețuiește, nu luptă împotriva lui” (*Ibidem*, pp. 50-51).

O situație neplăcută pentru Sfântul Ioan, care era preot căsătorit, era faptul că, în zilele de post, acasă se gătea de dulce, chiar și în Săptămâna Patimilor, iar uneori cei din familie mâncau, pe lângă mâncarea de dulce, până și puțina mâncare de post care era destinată lui. Cu toate acestea, chiar dacă îi venea să se mânie, el se certa pe sine, zicând: „Eu, oare, care zilnic particip la dumnezeiasca cină, să stârnesc cearta pentru mâncarea cea trecătoare? Ei aproape că nici nu cunosc această mâncare veșnică și e firesc să fie lacomi după mâncarea trecătoare” (*Ibidem*, p. 51). Astfel, și-a propus ca în zilele de post să mănânce într-o cameră separată, pentru a nu se tulbura din cauza nerespectării postului și a nesațiului celorlalți.

După o Priveghere, sfântul a fost ispitit de numeroșii cerșetori care îi cereau milostenie. „I-am miluit însă pe toți, deși nu prea voiam. Îi miluiam și-i mustram. Pe băieții m-am supărat fiindcă cer întruna, nemulțumindu-se cu ce primesc. L-am tras puțin de păr pe unul pe care l-am prins că fura. I-am certat în inima mea și am păcătuț! O, Doamne, dă-le tuturor săracilor și cerșetorilor de curând aciuți în orașul nostru pâine, îmbrăcăminte și adăpost!” (*Ibidem*, p. 55).

Mărturisirile din jurnal relevă tipul de relație pe care Sfântul Ioan a avut-o cu sora soției sale, care, rămasă văduvă, locuia împreună cu copiii ei în aceeași casă. Aceasta era o persoană foarte dificilă, comportamentul ei părând a fi izvorât din răutate, mândrie, rea-voință și împotrivire. Nu lucra nimic, ci trăia o viață confortabilă în casa părintelui, provocând adesea tulburare și certuri prin vorbele ei. Sfântul Ioan era uneori foarte iritat de această situație, dar apoi conștientiza că vrăjmașul îl îndeamnă intenționat să observe la ea doar ce e rău și să treacă cu vederea cele bune. Ori de câte ori se întâmpla aceasta, începea să facă imediat pocăință, impunându-și să nu se mai lege de lăncezeala și de lenea cumnatei sale, ci să o lase în grija lui Hristos, ca El să o învețe cele bune. Își spunea cu multă smerenie: „Ce drept am eu să-i spun cumnatei mele: «Chiar mâine să pleci de aici!»? Sunt eu, oare, aici, în casă, stăpânul atotputernic? Sunt eu Dumnezeu? Oare nu El a rânduit ca ea să locuiască pentru un timp la mine? Va veni și timpul să plece și de ce s-o dușmănesc pentru lenevire și pentru că nu merge la biserică? Îmi va face în ciudă cu bună-știință, nelucrând nimic, dacă nu va vrea ea. Nu-i posibil s-o obligi să iubească slujba dumnezeiască, dacă ea nu e dispusă spre așa ceva” (*Ibidem*, pp. 85-86).

Sfântul Ioan lupta neîncetat împotriva îndrăznelii și a obișnuinței pe care o avea față de propriii casnici, silindu-se să se comporte acasă ca și când ar fi în vizită la cineva mai puțin cunoscut: „Sunt un om îngrozitor! Când sunt acasă, pe toți îi critic, îi verific cine și

ce face sau dacă face ceva. Dacă cineva nu face nimic – mai ales dintre cei ce trăiesc pe spinarea mea – sunt cuprins de mânie. Altă situație în vizite! Acolo nu am treabă cu nimeni, măcar de ar merge cu picioarele-n sus... acolo sunt liniștit, acolo eu sunt o ființă neluată în seamă. O, cât de bine ar fi să mă smeresc și acasă! Să mă socotesc și aici oaspete!” (*Ibidem*, p. 92). Rugăciunea pe care o făcea pentru familia sa era astfel: „Dă-mi, Doamne, să rabd toate cu bunăvoință și cu bucurie, cu nerăutate, smerenie și blândețe, dă-mi să pot purta toate lipsurile, greutatea vieții, strâmtorările familiei, dezordinea din viața casnicilor mei, mâncarea și băutura lor fără măsură, supărările ce-mi vin de la ei, lenea, nesupunerea lor – iar mie dă-mi să fiu un bun exemplu. Amin” (*Ibidem*, p. 77).

Din numeroasele exemple cuprinse în jurnalul său duhovnicesc, se poate observa că definiția unui sfânt nu presupune să nu greșești, ci să nu stăruie în greșală odată ce o conștientizezi cu toată sinceritatea și să nu amâni nicio clipă reîntoarcerea la Dumnezeu. Așa era Sfântul Ioan. După ce simțea că greșise cu ceva, nu își căuta îndreptățiri și nu amâna pocăința în așteptarea unui moment sau loc potrivit. Nesuferind să fie vreo clipă departe de Dumnezeu, făcea pocăința lăuntrică imediat, indiferent de locul în care se afla. Chiar dacă era pe vapor, în trăsură, în tren, în drum spre școala unde preda, spre biserică sau în timpul unei slujbe, sfântul se căia din tot sufletul și nu înceta pocăința lăuntrică până nu simțea din nou pacea, liniștea și venirea harului, care erau dovada iertării păcatului. Drept urmare, nu a rămas niciodată nemângâiat atunci când a chemat numele Domnului cu pocăință sinceră, cu lacrimi, cu hotărârea fermă de a nu mai repeta păcatul. Din această perspectivă, se poate afirma că întreaga viață a Sfântului Ioan de Kronstadt a fost brodată de la un capăt la altul cu firul pocăinței, după cum mărturisește chiar el: „Din mila lui Dumnezeu simt în mine neconținut puterea și binefacerea pocăinței. Veșnic sunt îndatorat Domnului și Dumnezeului meu pentru iertarea nenumăratelor mele păcate, pe care le-am săvârșit de-a lungul vieții. Iată sunt deja șaptezeci de ani de când mă tot iartă” (*Ibidem*, pp. 135-136).

Motivul pentru care *Calea pocăinței lăuntrice* nu a fost tipărită odată cu prima parte a jurnalului a fost tocmai frica de a nu fi interpretate greșit mărturiile sfântului. Dacă cititorii ar privi aceste destăinuirii sincere în mod superficial, acestea ar duce la gânduri aspre de judecată, la defăimarea sfințeniei sau chiar la necredință. Prin urmare, jurnalul se cere a fi citit în cheia pocăinței adânci care a marcat viața Sfântului Ioan și în aceea că un sfânt, cu cât îl cunoaște mai mult pe Dumnezeu, cu atât se vede pe sine mai păcătos. Sfântul Ioan își conștientiza păcatele cu multă ușurință și în detaliu, motiv pentru care se muștra și se osândește aspru pentru stări și gânduri pe care alții nici nu le recunosc ca păcate. De exemplu, acest nevoitor și slujitor al Domnului considera ca fiind păcat tot ceea ce nu făcea cu dragoste deplină. Își dădea seama de această stare a sa deoarece se raporta mereu la Dumnezeu – desăvârșita Dragoste: „Am păcătuț înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor. Nu am citit cum se cuvine rugăciunile când i-am vizitat pe bolnavi, am spovedit neatent, Liturgia am slujit-o fără tragere de inimă, de formă. Pe cei adormiți i-am pomenit în grabă, pe cei care mi-au cerut i-am binecuvântat cu neglijență, fără chef” (*Ibidem*, pp. 74-75).

O viață trăită în Dumnezeu cu sinceritate și pocăință este ceea ce transpare din mărturiile înscrise în această carte-jurnal. În ciuda tuturor gândurilor, stărilor apăsătoare și ispitelor pe care Sfântul Ioan de Kronstadt le avea, oamenii îl iubeau nespuse de mult și încercau cu fiecare prilej să-și arate dragostea și aprecierea lor. Acest lucru reiese mai cu seamă din scena întoarcerii părintelui dintr-o călătorie, ocazie în care credincioșii au așteptat până târziu revenirea lui. Fiind foarte impresionat de aceștia, Sfântul Ioan a spus: „Ce credință fierbinte! Câte lacrimi! Câtă încredere copilărească, fierbinte în mine! Îmi venea să plâng văzând acestea... Ajută-le, Doamne! Tu ai deschis inimile lor, simple, de copii, față de mine, nevrednicul!” (*Ibidem*, p. 132).

Echipa: Tatiana Onilov, Eliza-Adelina Purcaru, Iulia Anamaria Mureșan, Romina Sopoian, Bogdan Herțeg, Nicoleta-Andreea Sicoe

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

ISSN: 1224-0567

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.flocalia@yahoo.com